

# ΧΑΛΩΡΙΣ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ.

Ἔτος Πρῶτον.— Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, τῆς 4 Φεβρουαρίου 1879.— Τεῦχος Δεύτερον.



ΒΑΔΔΙΓΚΤΩΝ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Γαλλίας.

## Ο Κ. ΒΑΔΔΙΓΚΤΩΝ ΚΑΙ Ο ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ ΦΙΛΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ.

Α'.

Οὐίλλιαμ Ἑρρίκος ΒΑΔΔΙΓΚΤΩΝ ἐγεννήθη ἐν Σαιν Ἐμιλ παρά τῷ Ἄδρω τῆς 10 Δεκεμβρίου 1826, καταγόμενος ἐξ ἀγγλικῆς οἰκογενείας ἀποκαταστάσης ἐν Γαλλίᾳ τῷ 1780. Τῷ 1843 περι-

γέθη τὴν Ἑλλάδα καὶ Μικρὰν Ἀσίαν μετὰ τοῦ Φιλίππου Λεβᾶ καὶ Παύλου Φουκάρ, τῆς διαταγῆς τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως, ἐπιστρέψαντες δὲ ἐδημοσίευσαν τὰς ἀρχαιολογικὰς αὐτῶν ἐρεῦνας. Αἱ φιλολογικαὶ αὐταὶ μελέται εἰσήγαγον τὸν κ. Βάδ-διγκτων τῷ 1865 εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῆς φιλολογίας, τῷ δὲ 1875 διωρίσθη μέλος τῆς ἀποκεντρωτικῆς ἐπιτροπῆς, σχηματισθείσης ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου Ὀλλιβιέ, προεδρευομένου ὑπὸ τοῦ Ὀδιλὼν Βαρρώ. Τὴν 8 φεβρουαρίου

1871 εξελέγη αντιπρόσωπος του νομού της Αΐσνης διά 69,709 ψήφων· ἐν τῇ Βουλῇ ἠσπάσθη κατ' ἀρχάς τὰς ἰδέας τῆς δεξιάς μερίδος καὶ διεκρίθη ὡς τοιοῦτος ἐν ταῖς ἐπιτροπαῖς, κατόπιν ὁμοῦ μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς δημοκρατίας μετέβη εἰς τὸ ἀριστερὸν κέντρον. Ὁ Θιέρσοξ διώρισεν αὐτὸν ὑπουργὸν τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως τὴν 18 μαΐου 1873, ἀλλὰ βραδύτερον παρητήθη τῆς θέσεως ταύτης, τῷ δὲ 1876 εξελέγη διά 658 ψήφων ἀντιπρόσωπος τῆς Αΐσνης κατὰ τὰς γερουσιαστικὰς ἐκλογάς. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον Δουφῶρ καὶ Ἰουλιου Σίμωνος τὴν 9 μαρτίου 1875 ὡς ὑπουργὸς τῆς παιδείας καὶ ὡς τοιοῦτος συνέταξε τὸ περίφημον αὐτοῦ περὶ τῆς ἀνωτέρας παιδείσεως νομοσχέδιον, ὅπερ ἀπέρριψε μὲν ἡ Γερουσία, ἐπεψήφισεν ὁμοῦ ἡ Βουλὴ. Μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ ὑπουργείου ὁ κ. Βάδδινγκτων προσελήφθη ἐν τῷ ὑπουργείῳ Μαρσέο καὶ Δουφῶρ ὡς ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῷ 1877. Ἡ πολιτικὴ αὐτοῦ κατὰ τὰς ἀνατολικὰς ταραχὰς ὑπῆρξεν ἀρίστη. Συγκροτηθέντος τοῦ ἐν Βερολίῳ συνεδρίου ἀντεπροσώπευσεν ἐπαξίως τὴν Γαλλίαν, ὑποστηρίζας ἐνθέρμως τὰς αἰτήσεις τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ τῶν ἀγκυμάτων αὐτοῦ προσπαθεῖν καὶ τῆς εὐγλωττοῦ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ συντηγῶν ἐπετεύχθη ἡ ἐπανόρθωσις τῶν ἑλληνικῶν μεθουρίων, ἀναγραφείσα ἐν τῷ 24 ἄρθρῳ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου. Ἐπανελθὼν εἰς Γαλλίαν ἐξέθετο ἐν τῇ Γερουσίᾳ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 14 Δεκεμβρίου δι' εὐγλωττοτάτου λόγου τὴν πολιτικὴν, ἣν ἐτήρησεν ἐν τῷ Συνεδρίῳ, ἐπιδοκιμασθεῖσαν ὑπ' ἀπάσης σχεδὸν τῆς Γαλλίας. « Μετέβημεν, εἶπεν, εἰς Βερολίον ἄνευ ὑποχρεώσεων, ἐπεστρέψαμεν ἄνευ ὑποχρεώσεων καὶ κατὰ τὴν τιγμὴν ταύτην εἴμεθα ἐλεύθεροι ὑποχρεώσεων ». Ὁμιλῶν περὶ Ἑλλάδος ὁ φιλελληνικότατος ὑπουργὸς προσέθηκε· « Γινώσκετε διατὶ οἱ πληρεξούσιοι τῆς Γαλλίας ὑπεστήριξαν τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα, διατὶ ἔλαβον τὴν πρωτοβουλίαν, δι' ἣν ἐμμέμφθησαν αὐτῶν τινὲς· διότι τὰ ἑλληνικὰ συμφέροντα ἀπετέλεσαν πάντοτε μέρος τῆς πατροπαράδοτου πολιτικῆς τῆς Γαλλίας. Ἐν τούτοις δὲν ἦτο μόνον τῆς Γαλλίας καθῆκον τὸ τοιοῦτο, ἦτο καθῆκον ἀπάσης τῆς Εὐρώπης. Ὅσοι ἐμελέτησαν τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα, ὅσοι περιηγήθησαν τὰς χώρας ταύτας, ὅσοι ἐγνώρισαν τοὺς λαοὺς τούτους, γινώσκουσιν ὅποιαν θέσιν κατέχει ἐν τῇ Ἀνατολῇ τὸ ἑλληνικὸν στοιχείον· θέσιν ἀνωτάτην οὐ μόνον κατὰ τὸν ἐθνολογικὸν ἀριθμὸν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἐκπολιτιστικὰς αὐτοῦ ιδιότητας, διὰ τὸ ἐπιχειρηματικὸν καὶ ἐμπορικὸν αὐτοῦ πνεῦμα καὶ διὰ τὸν ἐνθερμον πατριωτισμὸν του. Οὐδὲν ἰθαγενὲς στοιχείον ἐστὶν ἐκπολιτιστικὸν ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἀνατολῇ· μόνον τὸ ἑλληνικὸν τυγχάνει τοιοῦτο ».

Διὰ τοιούτων ἐπιχειρημάτων, ἅτινα εἶναι πιστῆ ἐπανάληψις τῶν λόγων τοῦ ὁμοίου ὁ κ. Βάδδινγκ-

των ἀπήγγειλεν ἐν τῷ Συνεδρίῳ, προσεπάθησε νὰ καταποίη τοὺς διαρρηθμιστὰς τῆς τύχης τῆς Ἀνατολῆς ὅτι δίκαιον καὶ συμφέρον ἦν νὰ εἰσακουσθῶσιν εὐμενῶς αἱ αἰτήσεις τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ ἐπανορθωθῇ τὸ μέγα πολιτικὸν σφάλμα, ὅπερ ἡ Εὐρώπη διεπράξατο κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου. Οὕτως ἡ Γαλλία καὶ αὐθις ἀπέδειξε τὸ πρὸς τὴν Ἑλλάδα φίλτρον αὐτῆς, ὑποστηρίζασα θερμῶς τὴν πρόδον τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἀποδοῦσα φόρον εὐγνωμοσύνης τῇ πατρίδι τοῦ πολιτισμοῦ. Πράγματι τοσαύτας ἡ Γαλλία προσήνεγκεν ὑπηρεσίας τῷ Ἑλληνισμῷ ὥστε ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐπεσπασατο τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἑλλάδος καὶ ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ὁρθῶς δὲ δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι πρώτη πασῶν τῶν τῆς Ἑσπερίας χωρῶν ἀνεδείχθη προστάτις τῶν παραβλεπομένων ἑλληνικῶν συμφερόντων. Τίνες αἱ ὑπηρεσίαι αὗται καὶ τίνι τρόπῳ ἐξετελέσθησαν, ἰδοὺ τὸ κύριον θέμα τῆς ἡμετέρας πραγματείας. Πρόκειται ν' ἀπαριθμήσωμεν ἐνταῦθα τὰ ὀνόματα τῶν διασημῶν ἐκείνων Γάλλων, οἵτινες εἶτε διὰ τῆς πολιτικῆς, εἶτε διὰ τῆς μελέτης τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ὑπερήσπισαν τὴν μικρὰν ταύτην χώραν, τῆς ὁποίας αἱ ἱστορικαὶ ἀναμνήσεις καὶ αἱ εὐεργεσίαι ἀφ' ἐνὸς καὶ τὰ παθήματα ἐξ ἄλλου ἐκίνησαν τὴν συμπάθειαν καὶ ἀγάπην αὐτῶν. Ἠγάπησαν τὴν Ἑλλάδα, ἐθουσιάζθησαν πολλοὶ ὑπὲρ τῆς κλασικῆς ταύτης γῆς, καὶ ἀποκαλυπτόμενοι πρὸ τῶν σκιῶν τῶν ἐνδόξων ἡμῶν προγόνων, μεθ' ὑπερβάλλοντος ζήλου καὶ προθυμίας ἐμελέτησαν τὰ ἔργα αὐτῶν.

## B'.

Συγκεκριμενίται καὶ θαυμάσιος διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς βασιλείδος τῶν πόλεων οἱ Ἕλληνας λόγιοι τοῦ 18 αἰῶνος μετέβησαν εἰς τὴν Δύσιν, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν τ' ἀριστουργήματα τῆς ἑλληνικῆς μεγαλοφυΐας. Σκοπὸς αὐτῶν ἦν τὸ μὲν ν' ἀποφύγωσι τὰ ἐν τῇ Ἀνατολῇ δεινοπαθήματα, τὸ δὲ ὅπως σώσωσιν ἐκ τῆς καταστροφῆς τὰ συγγράμματα τῆς ἀρχαιότητος, καὶ τὸ κυριώτερον ὅπως πείσωσιν τὴν Εὐρώπην ν' ἀναλάβῃ σταυροφορίαν ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ἐνθουσιάζουσι ὑπεδέξαντο τοὺς λογίους τούτους οἱ Δυτικοί, καὶ μετὰ προθυμίας ὑπεσχέθησαν νὰ σπουδάσωσι παρ' αὐτοῖς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν. (1) Ἐν Ἰταλίᾳ ἰδίως, ὅπου ἐδίδαξαν τὰ ἑλληνικὰ γράμματα Μανουὴλ ὁ Χρυσολωρᾶς, Θεόδωρος ὁ Γαζής, Γεώργιος Πλήθων ἐν τῇ πλατωνικῇ Ἀκαδημίᾳ, ἣν συνέστησε Κοσμάς ὁ ἐκ Μεδίκων, οἱ Λασκάρις, ὁ Χαλκοκονδύλης,

1 Ἴδε Βίλλεμιν, περὶ τῶν εἰς Δύσιν προσφύγων Ἑλλήνων Ἑλλ. μεταφ.

Μάρκος ὁ Μουσουρός καὶ ἄλλοι, ἔσχον πολλοὺς ἀξιολόγους ἀκοατάς, οἳ οἱ Πετράρχαι καὶ οἱ Βοκάκιοι. Τοσοῦτο δὲ ὁ ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ἐνθουσιασμὸς ἤρξασε παρὰ τοῖς Δυτικοῖς, ὥστε πολλοὶ ἐξ αὐτῶν μετέβησαν εἰς τὴν Ἀνατολὴν πρὸς ἀναζήτησιν χειρογράφων, περιερχόμενοι τὰς μονὰς, αἵτινες κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἐχρησίμευσαν ὡς ἀποθήκαι τῶν χειρῶν τούτων.

Ἄλλ' ὁμοῦ ὁ κυριώτερος σκοπὸς τῶν προσφύγων τούτων Ἑλλήνων ἦν, ὅπως καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, νὰ ἐμπνεύσωσι τοῖς ἡγεμόσι τῆς Δύσεως τὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπην καὶ νὰ ἐξεγείρωσιν αὐτοὺς πρὸς ἐλευθέρωσιν αὐτῆς. Πρὸς τοῦτο δὲ ἔχοντες ἀρχηγὸν τὸν Βησσαρίωνα, περιήρχοντο τὰς αὐλὰς καὶ ἐζήτουν τὴν ἀρωγὴν τῶν βασιλέων τῆς Εὐρώπης. Καὶ ὁμοῦ καίτοι ἡ εἰδήσις τῆς ἀλώσεως τοῦ Βυζαντίου μεγάλως ἐτάραξεν αὐτοὺς, διότι ἐνόμισαν ἐξ ὀλοκλήρου καταστραφέντα τὸν Ἑλληνισμὸν, ἀλλ' αἱ παρακλήσεις τῶν Ἑλλήνων λογίων εἰς οὐδὲν ἀπέβησαν. Αἴτιον τούτου δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὰ μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως ὑφιστάμενα θρησκευτικὰ μίσση καὶ τὰς μεταξὺ τῶν Εὐρωπαίων ἡγεμόνων διαφωνίας. Διὸ καὶ ὅτε ὁ Πάπας Πίος Β' ἀνέλαβε τὸν σχηματισμὸν σταυροφορίας ὑπὲρ τῆς Ἀνατολῆς, αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ ἀπέτυχον· ὀλίγοι οἱ ὑπήκουσαν εἰς τὴν πρόσκλησιν αὐτοῦ, οἱ δὲ πλεῖστοι λίαν ψυχρῶς ὑπεδέξαντο αὐτὴν, διότι τὰ τραύματα τῶν προηγουμένων σταυροφορίων ἦσαν ἐτι πρόσφατα. Μάτην ἐστάλησαν ἀπεσταλμένοι εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης ὅπως πείσωσιν αὐτοὺς νὰ ὑποστηρίξωσι τὸν ἀγῶνα, οὐδεὶς ἔδωκε προσοχὴν. Ἐπὶ τέλους ὁμοῦ ἀπεφασίσθη ἡ ἐκστρατεία, πάντες δ' οἱ ὑποσχθέντες νὰ λάβωσι μέρος μετέβησαν εἰς Ἀγκῶνα. Ἄλλ' ὁ θάνατος τοῦ Πάπα συμβὰς ἄμα τῇ εἰς τὴν πόλιν ταύτην μεταβάσει του παρέλυσε τὴν σταυροφορίαν. Τὴν αὐτὴν τύχην ἔσχον πάσαι αἱ ὁμοίας φύσεως προσπάθειαι τῶν παπῶν καὶ βασιλέων τῆς Εὐρώπης.

Ὁ πάπας Σίξτος Δ' ἐξηκολούθησε τῇ προτροπῇ τοῦ Βησσαρίωνος ὑποκινῶν τοὺς ἡγεμόνας πρὸς σταυροφορίαν, ἀλλὰ καὶ οὗτος ἀποτυχὼν συνεμάχησε μετὰ τῶν Ἑνετῶν, οἵτινες προσεϊκύναντο εἰς τὴν συμμαχίαν τὸν βασιλέα τῆς Νεαπόλεως, τῆς Κύπρου καὶ τὸν μάγιστρον τῆς Ῥόδου· καὶ ὁμοῦ τὸ ἔργον καὶ αὐθις ἀπέτυχεν ἕνεκεν ἀσυμφωνίας τῶν συμμάχων. Οὐδ' αὐτὴ ἡ ἐκστρατεία Καρόλου Η' βασιλέως τῆς Γαλλίας ἐπέτυχεν· καίτοι ὑπεκίνησε τοὺς Ἕλληνας εἰς ἐπανάστασιν φοβηθεὶς τὸν κατ' αὐτοῦ συνασπισμὸν τῶν χριστιανῶν βασιλέων, ὡς κατακτῆσας προηγουμένως τὴν Ἰταλίαν, ἐπέστρεψεν ἄπρακτος καταλιπὼν αὐτοὺς εἰς τὴν θλιβερὰν τύχην. Ἐπίσης οὐδὲν ἔσχεν ἀποτέλεσμα ἡ τῷ 1501 κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν γενομένη συμμαχία τῆς Ἰσπανίας, Γαλλίας, Οὐγ-

γαρίας, Ῥόδου καὶ Ἑνετῶν, ἕνεκα τῆς ἀσυμφωνίας τῶν συμμάχων. Ἐν τούτοις οἱ Πάπαι ἠλπίζον ἐτι νὰ ἐπιτύχωσι σταυροφορίαν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. Ὁ πάπας Ἰούλιος Ε' καὶ ὁ τούτου διάδοχος Λέων Ι' ὁ ἐκ Μεδίκων ὑπεμέτρως εἰργάσθησαν πρὸς τοῦτο, ἀλλ' αἱ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῆς Εὐρώπης προσκλήσεις αὐτῶν καὶ αὐθις τὴν αὐτὴν ἔτυχον ὑποδοχὴν, ἣν καὶ αἱ προηγουμέναι· καὶ πάλιν οἱ ἡγεμόνες ἐκόφυσαν ἀσχολούμενοι εἰς ἐσωτερικὰς διενέξεις.

Ἄλλὰ τὸ ἔργον τῆς ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας ἔπρεπε νὰ προσέλθῃ καὶ ἐκτελεσθῇ ὑπ' αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων, μεγάλως δὲ συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ διεγείρῃ τὸ πρὸς τοῦτο αἶσθημα αὐτῶν ἡ κατὰ τὸ 1789 γενομένη γαλλικὴ ἐπανάστασις. Αἱ φιλελεύθεροι ἰδέαι, τὰς ὁποίας ἀνέπτυξεν αὐτὴ ἐπέδρασαν μεγάλως ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν Ἑλλήνων. Ὁφείλομεν ὁμοῦ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι καὶ ἡ Εὐρώπη μεγάλως συνέτεινεν εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος. Διεκφεύγει τοῦ ἡμετέρου θέματος νὰ ἐκθέσωμεν κατὰ πόσον ἡ Δύσις εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, διὸ θὰ περιορισθῶμεν μόνον εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν Γαλλίαν.

Μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ Τιλσίτ τοῦ 1807, δι' ἣς παρεχωρήθη τῇ Γαλλίᾳ ἡ ἐπὶ Ἑπτανήσου προστασία, οἱ Ἕλληνες ἀπεφασίσαν καὶ πάλιν νὰ ἐκζητήσωσι τὴν βοήθειαν τῆς Γαλλίας. « Ἀπεφασίσαμε, ἔγραψεν ὁ Κολοκοτρώνης, (1) νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸ Παρίσι διὰ νὰ εὐρώμε τὸν Βοναπάρτη καὶ ἐπήγαμεν εἰς τοὺς Κορρούς· καὶ ὁ τότε γενικὸς διοικητὴς Δουζελὸτ μὰς ἐμπόδισε, λέγοντάς μας ὅτι μένετε ἐδῶ καὶ ἐγὼ γράφω καὶ θέλετε ἔχει ἀπόκρισιν· μόνον ἡμεῖς νὰ κάμωμε τὸ σχέδιον εἰς ὅτου νὰ ἔλθῃ ἡ ἀπάντησις τοῦ αὐτοκράτορος. » Τὸ σχέδιον ἐγένετο, ἀλλὰ δὲν ἐπραγματοποιήθη· ὁ Ναπολέων οὐδέποτε ἐσκέφθη ν' ἀποδῶ εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν ἀνεξαρτησίαν των, ἀλλ' ἄπασαι αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ ἔτειναν πρὸς κατάκτησιν τῆς Ἑλλάδος. Οὕτω τῷ 1810 μεγάλαι παρασκευαὶ ἐγένοντο ἐν Γαλλίᾳ πρὸς ἐκστρατείαν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ὅπλα διενεμήθησαν ἐν Ἠπείρῳ καὶ ὅτε τῷ 1811 ὁ γαλλικὸς στρατὸς ἐμελλε νὰ τεθῆ εἰς κίνησιν ἐκηρύχθη ὁ κατὰ τῆς Ῥωσσίας πόλεμος καὶ ἡ ἐπιχειρήσις παρέλυσε καὶ αὐθις. Πολλοὶ μετ' ἀγανακτήσεως ἐμμέψαντο τῆς πολιτικῆς ταύτης τοῦ Ναπολέοντος.

Καὶ ὁμοῦ μεθ' ὅλην τὴν ἀντίστροφον ταύτην τοῦ Ναπολέοντος πορείαν, δὲν ἔλειπον καὶ γενναῖοι ψυχαὶ ἐργαζόμεναι ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Πρὸ πάντων ὀφείλομεν νὰ μνημονεύσωμεν τοῦ πατριάρχου τοῦ Φέρνεῦ τοῦ φιλέλληνος Βολταίρου. « Ἡ πρώτη ἀφύπνωσις, ἔλεγεν ὁ Gustave d'Éi-

1 Διήγησις συμβάντων τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς σελ. 37.



chtal<sup>(1)</sup>, διαπρεπής ελληνιστής, τῆς ἐπὶ τρεῖς αἰῶνας καθευδούσης Ἑλλάδος συνεκίνησε τὴν Εὐρώπην βαθέως, πολλῶ δὲ βαθύτερον συνεκίνησε τὸν γηραιὸν μαθητὴν τοῦ Σοφοκλέους καὶ τοῦ Εὐριπίδου, τοῦ Λουκιανοῦ καὶ τοῦ αυτοκράτορος Ἰουλιανοῦ, τὸν ἐν Φέρνευ πατριάρχην, ὡς αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπεκάλει συνήθως. Τὸ αἶσθημα τοῦτο ἀνευρίσκεται ἐν ἐκάστῃ γραμμῇ τῆς ἀλληλογραφίας του πρὸς τὸν Φρειδερίκον καὶ μάλιστα πρὸς τὴν Αἰκατερίνην. Μετὰ νεανικοῦ ἐνθουσιασμοῦ χειρετίζει ὁ ἐπιφανὴς γέρον τὰ πρῶτα δείγματα τῆς ἐλληνικῆς παλλιγενεσίας· τὰ πάντα κατ' αὐτὸν προανήγγειλον συνεπίεις βεβαιοτάτας. . . Ἄλλὰ μετ' ὀλίγον ἐνόησεν ὁ Βολταῖρος ὅποις προσκόμματα παρενέβαλλεν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πόθων του εἴτε ἡ εὐρωπαϊκὴ, εἴτε ἡ ῥωσικὴ διπλωματία. Μάτην διὰ τῶν ὁρθῶν εἰσηγήσεων καὶ τῶν εὐλαδῶν ἱκεσιῶν του σπεύδει νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν προσφιλῶν αὐτῷ Ἑλλήνων. Ἡ θυσία θὰ τελεσθῇ.»

Τὴν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος συμπάθειαν πολλῶν Γάλλων ὑπέδειξαν ἰδίᾳ περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος οἱ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην εἰς Παρισίους μεταβάντες Ἕλληνες λόγιοι<sup>(2)</sup>. Δὲν ἔφερον πλέον μεθ' ἑαυτῶν οἱ ἄνδρες οὗτοι τὰ συγγράμματα τοῦ Ὀμήρου καὶ Πλάτωνος, ἔφερον ὅμως τὸν ὑπὲρ τῆς ἀρχαιότητος ἐνθουσιώδη ἔρωτα. Ὁ πρῶτος ἐξ αὐτῶν καὶ ἄξιος σπουδαιότερος μνείας διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ὑπηρεσίας αὐτοῦ εἶναι ὁ γηραιὸς Κοραῆς, ἀποκατασταθεὶς ἐν Παρισίοις τῷ 1798 ἐνεπνεύσθη ἐκ τῶν ἐλευθέρων ἰδεῶν, αἱ δὲ δίδωκεν ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις, καὶ ἤρξατο διὰ τῆς δημοσιεύσεως σπουδαίων συγγραμμάτων προτρέπων τοὺς Ἕλληνας ὅπως διὰ τῶν ἰδίων ἐνεργειῶν ἐργασθῶσιν ὑπὲρ τῆς ἀναγεννήσεως αὐτῶν, πράγματι δὲ αἱ συμβουλαι αὐτοῦ, καίτοι μακρόθεν, τὰ μάλιστα συνέτειναν πρὸς τοῦτο. Διὰ τῆς εὐρείας αὐτοῦ παιδείας προσεικλύσατο τὴν ἀγάπην πολλῶν γάλλων φιλελλήνων, οἵτινες τοσοῦτον ἐξετίμησαν αὐτὸν, ὥστε ὁ μὲν Ναπολέων ἀνέθηκεν αὐτῷ μετὰ δύο ἐτέρων γάλλων τὴν μετάφρασιν τοῦ Στράβωνος, ὁ δὲ Βοασσονὰδ προέτρεπεν αὐτὸν νὰ καταλάβῃ ἔδραν ἐν τῷ Πανακκαδημείῳ ἔσχε λίαν στενήν φιλίαν μετὰ τοῦ Κλαβιὲ τοῦ μεταφραστοῦ τοῦ Πυσανίου, τοῦ ἱστορικοῦ Θυρώτου τοῦ Σαρδῶν δὲ λὰ Ῥοσὲτ, τοῦ Βιλοασσῶν καὶ ἄλλων. Ὁ Κοραῆς ἐξετίμησε μεγάλως τὴν φιλίαν ταύτην τῶν Γάλλων καὶ ἐν τῷ *Πολεμιστηρίῳ σα.λαίωματι*, ὁ-

<sup>1</sup> Ὁ Βολταῖρος καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα κατὰ τὸ 770 δημοσιευθέντα ἐν τῷ Temps.

<sup>2</sup> Ἴδε περὶ τούτου Βρουνὲ δὲ Πρέλ «ὁ Κ. Ἄσιος καὶ ἱ ἐν Παρισίοις Ἕλληνες λόγιοι» ἐν τῷ ἔθνικῳ ἡμεροογίῳ 1867.

περ ἀπηύθυνεν εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν εἰς Αἴγυπτον ἐκστρατείαν τοῦ Ναπολέοντος ἔγραψε πρὸς τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ Ἕλληνας. «Ὑπηρετήσατε τοὺς Γάλλους μὲ προθυμίαν, προσφέρατε εἰς αὐτοὺς τὰ πρὸς ζῶην ἀναγκαῖα. Βοηθήσατε μὲ τὰ καρῶν, μὲ τὰς χεῖρας, μὲ τὰς καρδίαις, καὶ μὲ τὴν ζῶήν σας αὐτὴν, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ, τοὺς φίλους τοῦ ἐλληνικοῦ γένους, εἰς τὴν παντελῆ τῆς Αἰγύπτου κατάσχεσιν, τῆς ὁποίας ἡ ἐλευθερία εἶναι τῆς Ἑλλάδος ὅλης κοινὴ σωτηρία. Τὸ δὲ λοιπὸν μέρος μείνατε εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξωπλισμένοι καὶ ἔτοιμοι νὰ δεχθῆτε τοὺς ἐλευθερωτὰς τῆς Ἑλλάδος Γάλλους.»

Ἄλλος Ἕλληνας λόγιος ὁ Θεσσαλονικεὺς Γρηγόριος Ζαλῦκης μεταβὰς εἰς Παρισίους τῷ 1802 προσελήθη γραμματεὺς τοῦ κόμητος Σοαζὲλ Γουφριέ. Συνάψας καὶ οὗτος σχέσεις μετὰ πολλῶν ἐπισήμων γάλλων ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ τῆς κατὰ τὸ 1802 συστάσεως μυστικῆς ἐταιρείας. Ὁ Κοδρικῆς ἐπίσης ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος ἐγκαταστάς ἐν Παρισίοις σπουδαιότεραν κατέλαβε θέσιν, διορισθεὶς διερμηνεὺς τῆς νεοελληνικῆς ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Γαλλίας. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐπίσης ταύτην εὐρίσκοντο ἐν Παρισίοις ὁ Γεώργιος Μάνος, δ.δ.άξας σειρὰν νεοελληνικῆς φιλολογίας ἐν τῷ Ἀθηναίῳ, ὁ διακεκριμένος ποιητὴς Νικολόπουλος, ὅστις εἰργάσθη πλείστον ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ὁ δυστυχὴς Σύψωμος, ὁ κεφαλὴν Νικόλαος Μυλωνᾶς, Γεώργιος Θεοχαρόπουλος καὶ ἄλλοι. Πάντες οὗτοι διελθόντες σχεδὸν ἀπαρατήρητοι ἕνεκα τῆς τότε πολυταρχοῦ ἐποχῆς, ὡς παρατηρεῖ ὁ ἀξιόλογος Ἕλληνιστὴς Βρουνὲ δὲ Πρέλ, καὶ τῆς παρ' ἡμῖν προαγωγῆς τῶν φῶτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ» κατάρθωσαν ὅμως ν' ἀναπτύξωσιν τὸν ἐν Γαλλίᾳ φιλελληνισμόν καὶ νὰ συνδέσωσιν στενότερον τὸν μεταξὺ τῶν Γάλλων καὶ Ἑλλήνων σύνδεσμον.

Κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα οἱ Γάλλοι φιλελλήνες προσήνεγον πολυτίμους ὑπηρεσίας. Καίτοι ἀποδοκιμάσαντες τὸ ἔργον ὡς λίαν παράκαιρον, ἐν τούτοις ὑπεστήριξαν αὐτὸ ποικιλοτρόπως, ἐπιδοκιμάσαντες τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ. Ὁ μέγας Θιέρσοις ἔγραψε τῷ 1821. «Ὅταν σκέπτηται τις τί οἱ καταδυναστευόμενοι καὶ λησμονημένοι Ἕλληνες ἐπραξαν ὅπως εἰσέλθωσιν εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμόν, δύναται τις νὰ προῖδῃ ὅτι τὴν χειραφέτησιν τοῦ πνεύματος αὐτῶν θέλει παρακωλυθῆσαι ἡ τοῦ λαοῦ. Ἡ ἀναγέννησις τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ προσεχὴς αὐτῆς ἐμφάνισις ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ κόσμου, δύναται νὰ προμαντευθῶσιν ἀδιστακτικῶς ὡς ὠραῖος ἀγρὸς κεκαλυμμένος ὑπὸ πυκνῶν στάξεων ἀναγγέλει πλουσίαν συγκομιδὴν.»

Μεταξὺ τούτων ὀφείλομεν νὰ μνημονεύσωμεν τοῦ προσφίλου ὀνόματος τοῦ Φαβιέρου· μετασχῶν τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνος ἐπολέμησεν ὑπὲρ

τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐσχημάτισε τὸν πρῶτον πυρῆνα τοῦ Ἑλλάδι τακτικοῦ στρατοῦ ἢ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν θριαμβευτικῆ αὐτοῦ εἰσόδου εἶναι πασίγνωστον ἀνδραγάθημα. Ἄξιος σπουδαίας μνείας εἶναι ἐπίσης ὁ Ἀμβρόσιος Διδότος, ὅστις ἐξέδωκε καὶ σύγγραμμα ὑπὸ τὸν τίτλον *Subscription en faveur des Grecs*, δι' οὗ προσεκάλει τοὺς Γάλλους ὅπως παράτχωσιν τὴν συνδρομὴν αὐτῶν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἀπόπειρα τοῦ Διδότου ἐπέτυχε πληρέστατα, ἐσχημάτισε δὲ ἐπιτροπὴ πρὸς συλλογὴν τῶν συνδρομῶν. Μεταξὺ τῶν συνδραμόντων ἦσαν ὁ Larouchefoucauld-Liancourt, ὁ Glatteaubriand, οἱ δοῦκες Fitz-James, de Choiseul, de Dalberg, de Broglie, οἱ κόμητες Saint-Aulaire, Sebastiani, Laffite Villemain καὶ ἄλλοι. Ἐνθουσιώδεις ὑπεδέξαντο οἱ φιλέλληνες γάλλοι τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸν σχηματισμόν τοῦ ἐλληνικοῦ βασιλείου. Ὁ Κάρολος Βλάν, σπουδαῖος γάλλος ἱστορικός, διερμηνεὺς τὴν χαρὴν ταύτην ἔγραψε<sup>(1)</sup> πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ ταῦτα: «Ἡ ἐν Ναβαρίῳ νίκη ἐλευθέρωσα τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀνοίξασα ἡμῖν τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Πελοπόννησον, αἵτινες ἀπὸ τῆς τῶν Τούρκων εἰσβολῆς, τούτέστιν ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ 16<sup>ου</sup> αἰῶνος ἦσαν κεκλεισμένοι, ὑπῆρξε κάλλιστος θρίαμβος τοῦ πολιτισμοῦ. Ἀπὸ τῆς ἀξιωματικότητος αὐτοῦ ἐκείνης ἡμέρας ἠδυνήθημεν νὰ ἴδωμεν, νὰ θαυμάσωμεν, νὰ σπουδάσωμεν, νὰ ἐρευνήσωμεν, νὰ μετρήσωμεν, ν' ἀνακινίσωμεν τὰ ἀληθῆ ἀριστουργήματα τῆς ἀρχαίας ἀρχιτεκτονικῆς.»

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐτίθησαν αἱ βάσεις τοῦ φιλελληνισμοῦ ἐν Γαλλίᾳ, αἱ δὲ ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐλληνικῶν σπουδῶν ἐνεργεῖαι μάλλον προώδευσαν. Διακεκριμένοι γάλλοι συγγραφεῖς ἀφιέρωσαν τὸν βίον αὐτῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπεδόθησαν μετὰ ζήλου εἰς τὴν μελέτην τῶν προτόνων τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος. Ἀντιθέτως πρὸς τοὺς περιηγητὰς τοῦ 15<sup>ου</sup> καὶ 16<sup>ου</sup> αἰῶνος, οἵτινες ἐξέχυσαν τὴν δριμύτην αὐτῶν χολὴν κατὰ τῶν Ἑλλήνων, μυρία ψεῦδη συρράψαντες, οἱ νεώτεροι γάλλοι συγγραφεῖς ἐξέθησαν εὐκρινῶς ὅσα εἶδον καὶ ἐξήνεγον ἀμερολήπτους κρίσεις. Ἐκεῖνοι μὲν ἐνεπνέοντο ὑπὸ τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ, ἐν ᾧ οὗτοι ὠρῶντο ὑπὸ τοῦ ἐνδιεφέροντος νὰ ἐπισκεφθῶσιν τὰς χώρας, ἐν αἷς ἐγεννήθησαν καὶ ἐξῆσαν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, ὧν τὰ συγγράμματα ἐμελέτων καὶ διασώσωσιν ἐκ τῶν φιλαρπάγων χειρῶν δευτέρου Ἑλγίνου τὰς ἐλληνικὰς ἀρχαιότητας. Διὰ τῶν ἐρευνῶν αὐτῶν ἐφωτίσθησαν πολλὰ σκοτεινὰ μέρη τῆς ἱστορίας, τῆς ἀρχαιολογίας καὶ τῆς ἐν γένει φιλολογίας. Ἀντιθέτως πρὸς τὰς ἰδέας τοῦ Κοραῆ, ὅστις ἐδείκνυε μεγίστην ἀποστροφὴν πρὸς τὴν βυζαντινὴν ἱστορίαν ὡς ἀναξίαν λόγου,

σφάλμα, ὅπερ κατόπιν καὶ αὐτὸς ἐπηνόρθωσε, οἱ ἐλληνισταὶ οὗτοι ὅπως ἀκριβέστερον μελετήσωσιν τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν ἀπεφάσισαν νὰ μὴ ὑπερβῶσιν τὴν ἱστορίαν ἐξ ὅλων αἰῶνων καὶ καταλίπωσιν οὕτω σπουδαῖον χάσμα<sup>(1)</sup>. Ὡς ἐκ τούτου ἠσχολήθησαν εἰς τὴν μελέτην τῶν βυζαντινῶν ἱστορικῶν, ὧν πλείστους ἐκ χειρογράφων ἐξέδωκαν. Οὐχ ἤττον ἐξηκολούθησαν τὴν σπουδὴν τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος καὶ τῆς συγχρόνου αὐτοῖς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος· πολλοὶ πολλὰκις ἐπεσκέψαντο τὴν Ἀνατολήν, τὰ δὲ ἀποτελέσματα τῶν τοιούτων περιηγήσεων ὑπῆρξεν ἀρκούντως σπουδαῖα. Ὁφείλομεν ἰδίᾳ νὰ μνημονεύσωμεν τοῦ κόμητος Choiseul Gouffier, ὅστις ἐπισκεφθεὶς πολλὰκις τὴν Ἑλλάδα μετὰ πολλῶν ἄλλων ἐλληνιστῶν, ἐναπετύπωσεν ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν αὐτοῦ πιστὴν αὐτῆς εἰκόνα καὶ ἀνεκάλυψε πρὸς τοὺς ἄλλοις σπουδαῖα χειρόγραφα.

Διακεκριμένοι γάλλοι συγγραφεῖς διεκρίθησαν ὡς διάσημοι ἐλληνισταί. Ἰωάννης Φραγκίσκος Βοασσονὰδ, ὁ στενότερος καὶ θερμότερος φίλος τοῦ Κοραῆ, κατέχει τὴν πρώτην θέσιν. Σπουδάσας τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν διωρίσθη τῷ 1809 καθηγητὴς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Παρισίων, τῷ 1813 μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῆς φιλολογίας καὶ τῷ 1828 διεδέξατο τὸν Gail ὡς καθηγητὴς τῆς ἐλληνικῆς ἐν τῷ Collège de France. «Εἰς τὰ μαθήματα αὐτοῦ, γράφει εἰς τῶν βιογράφων του, ὧν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὸ γόητρον μόνοι οἱ ἀκροασθέντες αὐτοῦ ἠδυνήθησαν νὰ ἐκτιμῶσιν, ὀφείλεται ἡ ἐν Γαλλίᾳ δοθεῖσα ὠθησις εἰς τὰς φιλολογικὰς σπουδὰς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος καὶ ὁ σχηματισμὸς τῆς σχολῆς διακεκριμένων ἐλληνιστῶν, ἐφ' οἷς δικαίως ἡ Γαλλία σεμνύνεται». Ἐκτοτε ἐνησχολήθη εἰς τὴν ἐκδόσιν Ἑλλήνων συγγραμμάτων τῆς ἀρχαιότητος καὶ τοῦ μεσαιῶνος συνοδεύσας τὰς πλείστας τῶν ἐκδόσεων αὐτοῦ διὰ σοφῶν προλεγομένων καὶ σημειώσεων, ἐν οἷς ἀποδεικνύεται ἡ βαθεὶς κριτικὴ καὶ αἱ εὐρύταται φιλολογικαὶ αὐτοῦ γνώσεις.

Πολὺ πρὸ τοῦ Βοασσονὰδ ἐδίδασκεν ἐν Παρισίοις τὴν ἐλληνικὴν ὁ Jean Baptiste d'Ansse de Villosion. Νεὸς ἔτι ἐπισκοπῆς εἰς τὴν σπουδὴν αὐτῆς εἰσῆλθη μόλις εἰκοσαετῆς ὡς μέλος εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιγραφῶν τῷ 1772· κατόπιν ἐμελέτησεν ἐμβριθῶς τὰ ἐν τῇ μαρκιανῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Βενετίας ἐλληνικὰ χειρόγραφα, ἐν οἷς ἀνεῦρε καὶ χειρόγραφον τῆς Ἰλιάδος μετὰ σημειώσεων ἐν τῷ περιθωρίῳ, ἐπιθυμῶν δὲ ἵνα ὁμοίον ἀνεύρῃ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἠκολούθησε τῷ 1875 τὸν Choiseul Gouffier μεταβαίνοντα ὡς πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας εἰς Κων/πολιν καὶ ὅμως καίτοι περι-

<sup>1</sup> Ἴδε περὶ γλώσσης καὶ τῆς προφορᾶς αὐτῆς τὸ περὶ Βρουνὲ δὲ Πρέλ ἡμέτερον πόνημα σελ. 23



ήλθε τὰς μονὰς οὐδὲν κατώρθωσε ν' ἀνεύρη. Ἀπὸ π.σ.μένος ἀνεχώρησεν εἰς Παρίσιους καὶ μετὰ τὸ τέλος τῶν τότε ὑφισταμένων ἐκεῖσε πολιτικῶν ταρῶν, ἤρξατο τῆς διδασκαλίας ἐν ταῖς αἰθούσαις τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης, κατόπιν ὁμοῦ συστάσης τῆς σχολῆς τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν, ἐπέτυχεν νὰ ὀρίσθῃ ἐν αὐτῇ καὶ ἔδρα νεοελληνικῆς φιλολογίας, ἐν ᾗ ἐπὶ μακρὸν ἐδίδασκε. Διὰ τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ ἡ ἔδρα οὕτω μετατέθη εἰς τὸ Collège de France, ἀλλ' ὁ θάνατος αὐτοῦ συμβῆς τῷ 1805 ἐμπόδισε τὸν ἐνθερμον φιλέλληνα νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν διδασκαλίαν του ἐνταῦθα.

Διάδοχος τοῦ Βιλοασσῶν ἐν τῇ ἔδρᾳ ταύτῃ ἐγένετο ὁ Κάρολος Ἀζ. Ἀξιόλογος ἑλληνιστὴς ἐξέδωκε μετὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα περιήγησίν του τὸ τὸ περὶ διοσημειῶν τοῦ Αὐδοῦ, Λέοντα τὸν διάκονον καὶ ἄλλα, καὶ συνεργάσθη εἰς τὴν διόρθωσιν τοῦ θησαυροῦ τοῦ Ἑρρίκου Στεφάνου, ἐκδοθέντος ὑπὸ τοῦ Διδότου. Ὁ Ἀζ ὑπερέβη ὅλους τοὺς προκατόχους του εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, ἦν λίαν εὐχερῶς ὠμίλει καὶ τῆς ἱστορίας αὐτῆς. « Ἐγκρατέτατος ὢν τῆς ἑλληνικῆς, ἔλεγεν ὁ διάδοχός του, ὁ κ. Ἀζ ἀνηρεῖνα παλινδρομικῶς τὴν πορείαν τῶν αἰῶνων καὶ κατεδείκνυεν ἐν ταῖς διδασκαλίαις τροποποιήσεις τῆς γλώσσας, ἐν τῇ εἰσαγωγῇ ὀθνεῖων λέξεων καὶ ἐν τῇ δημιουργίᾳ καὶ ἀποδοχῇ λέξεων νέων, τὴν μεγάλην ἐπίδρασιν τῶν πολιτικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἐπαναστάσεων, τὴν μεταβολὴν τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἰδεῶν, τῆς ὁποίας αἱ γλώσσαι παριστῶσιν ἀείποτε πιστὴν εἰκόνα καὶ ἀντανάκλασιν ».

Τῷ 1864 διεδέξατο τὸν Ἀζ ἀποθανόντα ὁ Wladimir Brunet de Presle (1). Διάσημος καὶ οὗτος ἑλληνιστὴς ἠγάπησε περιπαθῶς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτῆς καὶ μετὰ ζήλου ἐπέδωκε εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, ἦν ἐδίδασκεν αὐτῷ ὁ Θεοχαράπουλος καὶ ὁ Ἀζ. Τὸ περὶ τῶν ἐν *Σικελία ἑλληνικῶν ἀποικιῶν* σύγγραμμα αὐτοῦ ἐπληρέθη ἐν τῷ διαγωνισμῷ τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν, ἡ δὲ ἐκδοσις Μιχαὴλ Ἀτταλειώτου καὶ ἡ βυζαντινὴ αὐτοῦ ἱστορία ἐξετιμῆθησαν παρ' ἀπάντων ὡς καθηγητῆς τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας καὶ παλαιογραφίας μετὰ τοσαύτης ἐδίδασκεν ἐπιτυχίως ὥστε πολλοὶ συνέφερον ἀκροαταὶ εἰς τὰς παραδόσεις του, αἱ δὲ μελέται αὐταὶ ἀνέδειξαν τὸν ἔξοχον ἑλληνιστὴν πρόεδρον τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν. Ἡ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος συμπάθεια τοῦ ἀνδρὸς ἦτο τοιαύτη ὥστε ὁ οἶκος αὐτοῦ ἐχρησίμευεν ὡς συνεντευκτήριον τῶν φιλελλήνων, ὀρθῶς δὲ ὁ marquis de Queux de S. Hilaire ὠνόμασεν αὐτὸν consul de la Be-publique des lettres. Καὶ ὁμοῦ ὁ θάνατος ἐ-

1 Ἴδε οἱ ἐν Παρίσιος ἑλληνισταὶ καὶ ὁ Βρουνὲ δὲ Προέλ ὑπὸ Ε. Θωμᾶ 1877.

στέρησεν ἡμᾶς λίαν πρόωρος καὶ τοῦ φιλέλληνος τούτου ἀφαιρώσαντος ἅπαντα τὸν βίον αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καὶ καταβληθέντος ἐκ τῆς συντόνου σπουδῆς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων. Ἐπᾶξιος διάδοχος αὐτοῦ ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας τυγχάνει ἤδη ὁ διάσημος ἑλληνιστὴς κ. Ἐμμανουὴλ Μίλλερ. (1)

Ἴδου σειρά φιλελλήνων ἀνδρῶν, οἵτινες διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν παρέσχον τῇ Ἑλλάδι ὑπηρεσίας ἀξίας τῆς ὑφίστης εὐγνωμοσύνης καὶ προσελύσαντο εἰς τὰς μελέτας αὐτῶν πολλοὺς ὁπαδοὺς, οἵτινες κατέστησαν ἀντάξιοι τῶν διδασκάλων καὶ προδρόμων αὐτῶν. Πλείστους ἐκ τῶν τελευταίων ἠδυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν, περιοριζόμεθα ὁμοῦ εἰς τοὺς ἐπισημοτέρους. Αὐγουστίνος Θιερρὺ ὁ μέγας ἱστορικός τῆς Γαλλίας, κατέγινεν εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς νεοελληνικῆς καὶ ἠγάπησε θερμῶς τὴν Ἑλλάδα. « Ἡ Ἀνατολή, ἔλεγέ ποτε, (2) μόνον διὰ τοῦ ἰθαγενεοῦς στοιχείου δύναται ν' ἀναγεννηθῇ. Ἐξ ὧν δὲ τῶν φυλῶν τῆς Ἀνατολῆς μόνον ἡ ἑλληνικὴ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πυρὴν τοῦ πολιτισμοῦ. » Ὁμοῖος τῷ προηγουμένῳ ὁ κόμης Μάρκελλος ἔγραψε πολλὰ περὶ Ἑλλάδος καὶ Ἑλλήνων ἀξιόλογος εἶναι ἡ ἐκδοσις τῶν νεοελληνικῶν ἀσμάτων καὶ τ' ἀπομνημονεύματα τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ περιηγήσεως αὐτοῦ. Ὁ δικακεκριμένους κριτικὸς καὶ ὑπουργὸς τῆς παιδείας ἐν Γαλλίᾳ Βίλλεμαιν διὰ τοῦ περὶ τῶν εἰς τὴν Δύσιν προσφύγων Ἑλλήνων καὶ τῆς ὠραίας νεοελληνικῆς αὐτοῦ ἱστορίας, ἐνέκυψεν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἀφορώντων τὴν Ἑλλάδα, τὰ δὲ ἔργα αὐτοῦ ταῦτα εἶναι ἀξιόλογα. Μετὰ σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης ἄρκου ὀφείλομεν ν' ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τὸ ὄνομα τοῦ Ἀμβροσίου Διδότου μαθητῆς τοῦ Κοραῖ τοσοῦτο περιπαθῶς ἠγάπησε τὴν Ἑλλάδα ὥστε οὐ μόνον ἔγραψε πολλὰ ὑπὲρ αὐτῆς ἀλλὰ καὶ ἔργῳ συνετέλεσε τὰ μάλιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἐπισκεφθεὶς τῷ 1816 τὴν Ἀνατολὴν καὶ παραμείνας ἐπὶ τινα καιρὸν ἐν τῇ σχολῇ τῶν Κυθωνιῶν ἐξέθηκε τὰς ἀναμνήσεις του μετὰ πλείστης ἀμεροληψίας καὶ χάριτος ἐκτὸς τούτου ἐδημοσίευσεν καὶ πλείστα ἄλλα περὶ Ἑλλάδος συγγραμματα. Ἀξιόλογοι ἑλληνισταὶ ἦσαν ὁ γνωστός τοῖς Ἑλλήσι Φραγκίσκος Λένορμαν, τὸ προσφιλὲς τούτου ὄνομα, ὅστις πολλὰ περὶ Ἑλλάδος ἔγραψεν, ἐπισκεφθεὶς αὐτὴν πολλάκις ὁ Πατὴν, ὅστις ἐνέκυψεν εἰς τὴν μελέτην τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, ἀριστον δὲ προῖον αὐτῆς εἶναι ἡ περὶ

1 Ὁ σπουδαῖος οὗτος ἑλληνιστὴς διαδεχόμενος τὸν Βρουνὲ δὲ Προέλ ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ἐξεφώνησε λαμπρὸν περὶ τῆς νεοελληνικῆς γλώσσας λόγον, ὃν δημοσιεύσαμεν προσεχῶς ἐν μεταφράσει.

2 Revue de deux mondes. Mars 1844.

τῶν Ἑλλήνων τραγικῶν μελέτη, ἔργον μεγίστης ἀξίας ὁ Quignaut ἰσόβιος γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν ἠσχολήθη ἐπίσης εἰς τὰς σπουδὰς ταύτας, ἃς ἐφῆρμοσεν ἐν τῷ διαπρεπεῖ αὐτοῦ ἔργῳ *Αἱ θρησκείαι τῆς ἀρχαιότητος* ὁ Σαιν Μάρκ Γιραρδίνος διεκρίθη ὡς συγγραφεὺς καὶ ὡς συντάκτης τῆς Journal des Debats ἐνθουσιωδῶς ὑπερασπίσας τὴν προσφιλεῖ αὐτῷ Ἑλλάδα.

Ἡ ἀπαριθμησις αὕτη τῶν φιλελλήνων ὀνομάτων εἶναι εἰκόνη ἀτελής μὲν ἀλλ' ἐκφραστικὴ τῶν ὑπηρεσιῶν, ἃς οἱ Γάλλοι προσήνεγκον. Πλείστα ἄλλα ἔξοχα ὀνόματα ἠδυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν εἰς ταῦτα, ὀνόματα μεγάλων συγγραφέων τῆς Γαλλίας ἀσχοληθέντων εἰς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ ὀρθῶς δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι πάντες οἱ μεγάλοι ἄνδρες τῆς Γαλλίας ἐξετίμησαν δεόντως τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα. 1

Ἐκτὸς τῶν ἰδιωτικῶν τούτων ἐνεργειῶν καὶ αὐτῇ ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις ὑποστηρίζουσα τὰς περὶ Ἑλλάδος μελέτας, συνέστησε τῷ 1846 ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου τὴν ἐν Ἀθήναις γαλλικὴν σχολὴν τῇ προτάσει τοῦ τότε ἐπὶ τῆς παιδείας ὑπουργοῦ Salvandy καὶ ταῖς ἀόκναις προσπαθείαις τοῦ προμνησθέντος Guignaut. Ἡ σχολὴ αὕτη τεθεῖσα κατόπιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν συνέστη ὅπως οἱ νέοι γάλλοι καθηγηταὶ σπουδαζούσι τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα ἐν τοῖς σωζομένοις ἢ ὑπ' αὐτῶν ἀνακαλυπτομένοις μνημείοις. Πράγματι πολλοὶ ἀρχαιολογικαὶ ἀνακλύψεις ὀφείλονται εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς σχολῆς ταύτης μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνονται οἱ φιλέλληνες συγγραφεῖς Bournouf, Albert Dumont, Paul Foucart καὶ τόσοι ἄλλοι.

Ἐκτὸς τῆς σχολῆς ταύτης σπουδαιστάτης μείας ἀξίος εἶναι ὁ κατὰ τὸ 1867 συστάς ἐν Παρίσιος πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων Σύλλογος. Ἰδρυταὶ τοῦ Συλλόγου τούτου ὑπῆρξαν πολλοὶ τῶν σεβαστῶν φιλελλήνων, σκοπὸς δὲ αὐτοῦ εἶναι ἡ διάδοσις τῶν καλλιτέρων μεθόδων διδασκαλίας καὶ ἡ δημοσίευσις τῶν ὠφελιμωτέρων συγγραμμάτων πρὸς ἐκμάθησιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ φιλολογίας. Λίαν ἠθέλομεν μακρηγορήσει ἐὰν ἐπιχειροῦμεν νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα τὰς μέχρι τοῦδε ἐργασίας τοῦ Συλλόγου. Οἱ λαβόντες μέρος εἰς τὰς ἐργασίας ταύτας, ἄνδρες μεγάλης φιλολογικῆς ἀξίας μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ ἀόκνου προθυμίας συνετέλεσαν καὶ συντελοῦσιν εἰσέτι εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοσοῦτον ὠφελίμου σκοποῦ. Πρὸς ἀπόδειξιν ἀρκεῖ τὸ ἐπόμενον τὴν ὁ Ἰανουαρίου

1 Παρασκευάζομεν ἐκτενὲς ἔργον πραγματευόμενον περὶ τοῦ θέματος τούτου. τὸ σύγγραμμα θὰ κοσμηθῆται διὰ προσωπογραφῶν τῶν διασημοτέρων γάλλων ἑλληνιστῶν καὶ θὰ ἐκδοθῆ ὀπίσταν ὁ Θεὸς εὐδοκήσῃ.

1871 ἐβρομβολοῦντο τὸ πρῶτον οἱ Παρίσιοι τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ συνεδρίασις τοῦ Συλλόγου. Ὑπὸ τὸν κρότον τοῦ τηλεβόλου συνήλθον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Brunet οἱ σεβαστοὶ φιλέλληνες Duruy, Egger, Patin, Chassang, Caro καὶ Gidel ὅπως ἀκροάσωνται τοῦ τελευταίου τούτου, μέλλοντος ν' ἀναγνῶ ὑπόμνημα περὶ χειρογράφου πραγματευομένου περὶ τῆς ἀποκαλύψεως τῆς παρθένου Μαρίας. Ἦτο συγκινητικωτάτη ἡ ἐσπέρα ἐκείνη ἐν ᾗ τὸ πᾶν ἐν Παρίσιος ἠπεῖλει κατατροπῆ, ἐν ᾗ τὴν φωνὴν τοῦ ἀναγνώσκοντος διέκοπτε πολλάκις ὁ κρότος τοῦ τηλεβόλου καὶ τῆς βόμβας, οἱ φιλέλληνες Γάλλοι κατεγίνοντο εἰς τὰς μελέτας αὐτῶν περὶ Ἑλλάδος. Ὅμοιον παράδειγμα φιλολογικῆς ἀφοσιώσεως δὲν δύναται τις ν' ἀπαντήσῃ παρ' ἡμῖν. Τὰς μελέτας αὐτοῦ θέλων νὰ καταστήσῃ κοινὰς ὁ Σύλλογος ἤρξατο τῆς δημοσιεύσεως ἐπετηρίδος, ἐν ᾗ ἡ δημοσιεύθησαν πολλὰ ἔργα τῶν ἀξιολόγων ἑλληνιστῶν, ὧν τὰ ὀνόματα προανεφέρωμεν, σήμερον δὲ δημοσιεύονται διατριβαὶ τοῦ Egger, Miller, Chassang, Legrand, Gidel, marquis du Queux de St. Hilaire καὶ τοσοῦτων ἄλλων. Οἱ ἄνδρες οὗτοι κατέχοντες ὑψίστην θέσιν μεταξὺ τῶν Γάλλων συγγραφέων ἐξακολουθοῦσιν ἀσχολούμενοι μετ' ἀμέτρου ζήλου καὶ προθυμίας εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν.

Τοιαῦτα ἐν γένει αἱ μεγάλαι ὑπηρεσίαι, τὰς ὁποίας προσήνεγκον οἱ Γάλλοι εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπερασπίζοντες πάντοτε αὐτὴν καὶ μετὰ συντόνου ἐπιμελείας ἀσχολούμενοι εἰς τὴν μελέτην τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων. Ἄριστα ἀντιπροσωπεύουσι τὰς πρὸς τὴν μικρὰν ταύτην χώραν ἀγαθὰς διαθέσεις τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως ὁ διαπρεπὴς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Βάδδινγκτων καὶ ὁ ἔξοχος Γαμβέττας. Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀντιπροσωπεύουσι τὴν πατροπαράδοτον πολιτικὴν τῆς Γαλλίας. Ἀρχόμενοι ἐβιογραφήσαμεν τὸν πρῶτον, τελευταῖον δὲ τὴν πραγματείαν διὰ τῆς βιογραφίας τοῦ τελευταίου.

Γ'.

Ὁ κ. Γαμβέττας ἐγεννήθη ἐν Καζόρη τὴν 30 ὁκτωβρίου 1838. Ἦτο ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἄγνωστος δικηγόρος καθ' ὅλον τὸ Κράτος, ἡ δὲ θαυμασία αὐτοῦ εὐγλωττία ἐγένετο γνωστὴ κατὰ τινα δίκην, ἦν ἐπεραίωσεν ὑπὲρ τοῦ Delescluse ἀρχισυντάκτου τοῦ Reveil. Ταχέως ἐξετιμῆθη ἡ ἱκανότης τοῦ ἀνδρὸς, τῷ δὲ 1869 ὑποψήφιος τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἐν ταῖς ἐκλογαῖς τῶν Παρισίων ἐξελέγη βουλευτὴς, ὁ δὲ πρῶτος αὐτοῦ λόγος ἐν τῇ Βουλῇ ἐθυμάσθη. Τῷ 1870 ἔλαβε μέρος εἰς τὴν κυβέρνησιν διορισθεὶς ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν. Κατὰ τὴν πολιτικὴν τῶν Παρισίων ἡ κυ-



βέρνησις τῆς Ἐθνικῆς ἀμύνης ἀναχωροῦσα εἰς Τουλῶνα ἔδωκεν αὐτῷ ἐκτεταμένην ἐξουσίαν ἀλλὰ μετὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς ἀναχωρῆς ἀπεσύρθη τῆς ἐξουσίας. Τὴν 8 φεβρουαρίου 1874 ἐξελέγη ὑπὸ 25 διαμερισμάτων, ἀπεδέξατο ὁμοῦ τὴν τοῦ Κάτω Ῥήνου ἐκλογὴν, παραιτηθεὶς μετὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς εἰρήνης.

Τότε ἱδρύσθη τὴν ἀξιολογὸν αὐτοῦ ἐφημερίδα *Γαλλικὴν Δημοκρατίαν*, ἐν ἣ ὑπερήσπισε λίαν ἐνεργητικῶς καὶ μετ' ἀποτελέσματος τὴν δημοκρατίαν, πολλάκις δὲ καὶ τὰ ἑλληνικὰ συμφέροντα. Ἐν τῇ συνελεύσει τοῦ 1874 παρεκάθησεν εἰς τὸ ἀριστερὸν κέντρον, ὑπερήσπισε δὲ θερμῶς τὸν Θιέρσον. Ἐν ταῖς ἐκλογαῖς τῆς 20 Φεβρουαρίου 1877 ἐξελέγη βουλευτὴς τοῦ Σηκουάνα διὰ 11, 589 ὑπὸ τοῦ Κ. διαμερισματος. Τὸ ὑπουργεῖον τῆς 16 Μαΐου εἶπεν ἐν τῷ κ. Γαμβέττα τὸν φοβερώτερον ἐχθρὸν, καταδιώξαν καὶ καταδικάσαν αὐτὸν διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἐξεφώνησεν ἐν Δίλῃ. Ἄλλ' αἱ καταδιώξεις αὗται ἀντὶ τὰ καταστρέψωσιν ἀνέδειξαν τὸναντίον αὐτὸν ἀρχηγὸν τῆς δημοκρατικῆς γνώμης. Ὡς τοιοῦτος κατώρθωσε νὰ παγιωθῇ ἡ δημοκρατία, ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ ὑπουργικῇ κρίσει μικροῦ δεῖν ἐσχηματίζετο ὑπουργεῖον ὑπ' αὐτόν.

Ἰπὸ τοιούτων φιλελευθέρων ἰδεῶν ἐμφορούμενος ὁ κ. Γαμβέττα μετὰ πολλοῦ ζήλου ὑπερήσπισε τὰ ἑλληνικὰ συμφέροντα, πολλὰ ἐμβριθέστατα δημοσιεύσας ἄρθρα ἐν τῇ *Republique Française*. Ἡ Ἑλλάς εὐγνωμονεῖ τῷ ἐπιστηθίῳ αὐτῆς φίλῳ.

Τοιαῦται ἐν γένει αἱ μεγάλαις εὐεργεσίαι, τὰς ὁποίας ἡ φιλέλληνη Γαλλία προσήνεγκε τῇ Ἑλλάδι. Ἀπέναντι ὁμοῦ τῶν μεγάλων τούτων ὑπηρεσιῶν τί ἀπήτησε παρ' αὐτῆς; *La France*, ἔγραψεν ὁ μέγας φιλόσοφος καὶ πολιτικὸς Γουζώτος, *n'a qu'une chose à demander à la Grèce en retour de tout ce qu'elle a fait pour elle, c'est que la Grèce sache développer les ressources infinies renfermées dans son sein.* «Ἐν μόνον ζητεῖ ἡ Γαλλία παρὰ τῆς Ἑλλάδος ἀπέναντι ὅσων ὑπὲρ αὐτῆς ἐπραξεν, ὅπως αὕτη δυνήσῃ ν' ἀναπτύξῃ τὰς ἀπείρους πηγὰς, τὰς ὁποίας περικλείει ἐν τῷ κόλπῳ τῆς.»

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΘΩΜΑ.

#### ΟΛΙΓΑ ΠΕΡΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ.

Τὰ μεγάλα ἔθνη ἐργάζονται σήμερον μεθ' ὑπερβάλλοντος ζήλου ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ τελειοποιήσεως τῆς βιομηχανίας. Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἐδόθη εἰς αὐτὴν σπουδαία ὄψις, τὰ δὲ με-

γάλα βιομηχανικὰ ἐργοστάσια, ἅτινα τοσοῦτον μεγαλοπρεπῆ ἐγείρονται καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν εἶναι περίτρανα μαρτύρια τῆς πρὸς τὴν τελειοποίησιν ταύτην βροπῆς τῶν λαῶν. Ἡ ἀνάγκη τῆς βιομηχανίας ἀνεγνωρίσθη ἅμα τῇ γεννήσει τοῦ ἀνθρώπου ὅπως οὗτος καλύψῃ τὴν γυμνότητά του καὶ χορτάσῃ τὴν πείναν του ἠναγκάσθῃ νὰ κατασκευάσῃ ἐνδύματα καὶ ἄρτον. Ἄλλ' ὁποία διαφορὰ μεταξὺ ἐκείνης καὶ τῆς σημερινῆς κατασκευῆς! Ὁ ἄνθρωπος φύσει βέπει πρὸς τὴν πρόδον· διὸ καὶ ἡ βιομηχανία κατὰ μικρὸν προαχθεῖσα ἐτελειοποιήθη, μετὰ μεγίστης δ' εὐχρείας κατασκευάζονται ἤδη τοσαῦτα θαυμάσια ἔργα.

Αἱ κατὰ καιροὺς γινόμεναι διάφοροι ἐπιστημονικαὶ ἀνακαλύψεις συντέμνουν τὰ μάλιστα εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς βιομηχανίας. Ἡ ἐπιστήμη παρουσιάζει πρῶτη βοήθην αὐτῆς. Ὁ Διονύσιος Πεπῖνος ἀνεκάλυψε τὴν δύναμιν τοῦ ἀτμοῦ ἄλλ' ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἐπὶ πολλὸν χρόνον ἤθελε μένει ἀγονοῦς ἐὰν μὴ ἤρχετο εἰς βροπῆσιν αὐτῆς ἡ βιομηχανία. Οὕτω κατασκευάσθησαν τὰ ἀτμόπλοια καὶ οἱ σιδηρόδρομοι, ὅτινες διήνοιξαν τὴν πρὸς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν ὁδόν. Ὁ Νικηφόρος Νιέζ προσδιώρισε τὰς ἠλιακὰς ἀκτίνας, ὁ δὲ Δογῆρ ἐπὶ τῇ βράσει αὐτοῦ ἀνεκάλυψε τὴν φωτογραφίαν. Οὕτω καὶ ἡ βιομηχανία ἤλθε βοηθὸς τῆς ἐπιστήμης καὶ ὅ,τι αὕτη ἀνεκάλυπτε ἐκείνη καθίστα γινώσκον καὶ ὠφέλιμον τῷ λαῷ. Ἄνευ τῆς βιομηχανίας πολλά ἀνακαλύψεις ἤθελον μένει ἀγονοί. Ἐπὶ πόσον ἄραγε χρόνον ἤθελε μένει ἀγνωστος ἡ ἑλξις τῶν μετάλλων ἐπὶ τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος ἐὰν μὴ ὁ Φραγκλίνος ἐφεύρισκε τὸ ἀλεξικέραυνον, ἡ μάλλον, ἐὰν μὴ ὁ Μόρς ἐφήρμοζε τὴν ἀρχὴν ταύτην; ἐπὶ πόσον ἔτι χρόνον τὰ φαινόμενα τοῦ γαλβανισμοῦ ἤθελον ἐκτελεῖσθαι μόνον χάριν περιεργείας ἐὰν μὴ ὁ Βουὺλζ ἐφήρμοζε ταῦτα ἐπὶ τῆς χρυσοχοίας;

Οὐ μόνον δὲ ἡ ἐπιστήμη ἐχρησίμευσεν ὡς μέγιστον βοήθημα εἰς τὴν βιομηχανίαν, ἀλλὰ καὶ ἡ τέχνη. Ἡ τέχνη διὰ τῶν ἀρχῶν καὶ κανόνων αὐτῆς ἐχρησίμευσε μεγάλως εἰς τὸν ἐξωτερικὸν διάκοσμον τῶν προϊόντων τῆς βιομηχανίας. Ἄνευ τῆς τέχνης ὁ γλύπτῃς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ παραστήσῃ τὸ ὄρατον ἐπὶ τοῦ μαρμάρου, οὔτε ὁ ξυλουργὸς θὰ ἠδύνατο νὰ μεταποιήσῃ ἄμορφον ὄγκον ξύλου εἰς ὠραῖον ἔπιπλον, οὔτε ὁ ῥάπτῃς θὰ κατασκεύαζε κομψὰ ἐνδύματα ἄνευ τῆς ἰδέας τοῦ καλοῦ. Οὔτε ἄνευ τῆς ἐπιστήμης, ἄνευ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ μηχανισμοῦ, θὰ ἦτο εὐχερὴς ἡ κατασκευὴ τοῦ ἀλεύρου τοῦ ἄρτου κλπ. οὔτε ἄνευ τῆς τέχνης ἢ τῶν ἐνδυμάτων, τῶν ἐπιπλῶν κλπ. Ἡ βιομηχανία ἀπλοποιῶσα τὰς θεωρίας τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐφαρμόζουσα τοὺς κανόνας τῆς τέχνης καθίσταται εὐεργετικὴ τοῦ λαοῦ, εἰς ὃν μεταδίδει τὰς πρακτικὰς αὐτῶν ὠφελείας. Ἐὰν τὸ ἐμπόριον εἶναι ζωὴ τῶν λαῶν, ἡ βιομηχανία εἶναι τὸ αἷμα· χώρα δὲ ἐν ἣ ἡ βιομηχανία

#### ΠΕΡΙ ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΠΥΞΙΔΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ.

δὲν βραίνει ἐν ἴσῳ λόγῳ πρὸς τὴν πρόδον τῶν λοιπῶν, δὲν εἶναι εὐδαίμων. Ἡ τοιαύτη χώρα λαμβάνουσα ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὅ,τι ἔχει ἀνάγκη παραδίδει τυφλοῖς ὄμμασι τὸν πλοῦτον αὐτῆς, οὐδενὸς καρπομένη, ὑφισταμένη δὲ μάλιστα ζημίας. Ὡς ἐκ τούτου δὲ καθ' ἑκάστην βλέπομεν τὴν γιγαντιαίαν βιομηχανικὴν πρόδον ἰδίᾳ τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, αἵτινες διὰ τῆς πρὸς τὴν τελειοποίησιν τῆς βιομηχανίας τάσεως οὐ μόνον εἰσκομίζουσιν ἀφθόνως τὸν ἐξωτερικὸν πλοῦτον ἀλλ' ὑφίστανται καὶ ἀπᾶσας τὰς ἐκ τῆς βιομηχανίας προερχομένας ὠφελείας.

Ἐν γένει δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν τὰ προϊόντα τῆς βιομηχανίας εἰς δύο εἶδη· τὰ μὲν χρησιμεύουσιν ἀπολύτως εἰς τὰς ἀνθρωπίνους ἀνάγκας, στερεὰ βιομηχανία, τὰ δὲ πρὸς ἀπλοῦν διάκοσμον, ψιλὴ βιομηχανία. Τὸ ἐνδυμα εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον, ἀλλὰ τὰ διάφορα ποικίλα, ἅτινα καθ' ἑκάστην αὐξάνουσιν ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν γυναικείων ἐνδυμάτων, εἶναι ὅλως περιττά. Διὸ ὅσας ὠφελείας προξενεῖ τῷ λαῷ τὸ πρῶτον, τοσαύτας ζημίας τὸ δεῦτερον εἶδος ὁ πλοῦτος κατασπαταλᾷ εἰς μάτην· τὰ χρήματα μεταβαλλόμενα εἰς ὄφρασμα, εἰς μεταξίνας ταινίας κλπ. κατακερατίζονται ὅπως κατασκευασθῆ ἢ ἐνδυμα τῆς τελευταίας παρισινήσ μοδῆς καὶ μετ' ὀλίγον μεταβάλλονται εἰς ῥάκη. Οὕτως οὐχὶ μόνον ὁ πλοῦτος ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ διὰ τοῦ ἰδρώτος κερδιζόμενον χρῆμα ἐξοδεύεται ἀνωφελῶς. Ὅποταν ἡ λιτότης ἀντικαταστήσῃ τὴν πολυτέλειαν, ὁπότεν ὁ ἄνθρωπος αἰσθανθῆ ὅτι ἐνδύεται μόνον διὰ νὰ καλύψῃ τὴν γυμνότητά του καὶ νὰ προφυλάσσῃται τοῦ ψύχους, τότε ἡ πρόδος τῆς στερεᾶς βιομηχανίας ἔσται πολὺ μείζων καὶ αἱ ἐκ ταύτης ὠφελείαι μέγισται. Ὁ προσωρισμὸς τῆς βιομηχανίας οὔτε ὑψηλὸς εἶναι, οὔτε θεωρητικὸς· ἐδημιουργήθη ὅπως παρέχῃ τῷ ἀνθρώπῳ ὑλικὰς ὠφελείας, ὑπὸ διπλὴν μορφήν χορηγοῦσα αὐτῷ τὰ πρὸς χρῆσιν ἀναγκάξια καὶ παρέχουσα ἐργασίαν εἰς χεῖρας ἀέργου. Διὸ ἀνεκνήρυχθη εὐεργετικὴ τῆς ἀνθρωπότητος.

Διακεκριμένα βιομηχανικὰ κράτη εἶναι ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία, ὧν ἡ μὲν πρώτη διακρίνεται διὰ τὴν στερεάν ἰδίᾳ βιομηχανίαν, ἡ δὲ δευτέρα καὶ διὰ τὰ δύο εἶδη, τὰ δὲ προϊόντα αὐτῆς εἶναι ἐξοχα διὰ τὴν κομψότητα. Οὐχ ἦττον ἡ βιομηχανία προώδευσε καὶ εἰς τὰ λοιπὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη. Ἐν Τουρκίᾳ ἡ βιομηχανία διατελεῖ εἰσέτι ἐν νηπιότητι· ὑπάρχουσι μὲν ἱκανὰ βιομηχανικὰ ἐργοστάσια, λίαν κακῶς ὁμοῦ εἰσι διοργανισμένα, παράγοντα ἀσήμαντα ἀποτελέσματα. Ἐν Ἑλλάδι ἡ πρόδος εἶναι μείζων ὁ Πειραιεὺς ἡ πρώτη βιομηχανικὴ πόλις τῆς Ἑλλάδος ἀνηγαμιλλᾷται πρὸς πολλὰς βιομηχανικὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης. Ἐλπίζεται ὅτι ἡ βιομηχανία ἐν τῷ μικρῷ τούτῳ κράτει θέλει μεγάλως προοδεύσει ἀπολαύουσα τῆς ὑποστηρίξεως τῆς κυβερνήσεως. \*\*

Πολλοὶ σοφοί, ἐξ ἐκείνων οἵτινες διὰ τοῦ σιδηροδρόμου καὶ οὐχὶ ἀποστολικῶς περιέρχονται τὸν κόσμον τῆς ἐπιστήμης, πολλοὶ, λέγομεν, βιασθέντες ἀπέδωκαν τοῖς Ἀραβῖ τὴν τῆς ναυτικῆς πυξίδος ἐπινοήσιν καὶ ἐφαρμογήν. Ἐπιτραπήτω ἡμῖν ἵνα, ἀναβάντες τὰς βαθμίδας τῆς πυραμίδος τῶν αἰώνων, ἐξετάσωμεν τὴν ἀπωτάτην τῆς ἀρχαιότητος ἐποχὴν, οὐχὶ βασιζόμενοι ἐπὶ τῶν σφηνοειδῶν τῆς Βαβυλωνίας, τῶν πικτογραφικῶν τῆς Μεξικανῆς Τεσκούκῃ καὶ τῶν παλαιοντολογικῶν ἀνασκαφῶν, ἀλλ' ὡς καὶ τὸ πρακτικώτερον ἐπὶ τῆς παραδεδομένης καὶ ἀθθεντικῆς ἱστορίας.

Ἡ πυξὶς ὑπῆρχεν ἐν τῷ Οὐρανίῳ Κράτει ἤδη τῷ 440 π. Χ., ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τσίγγ-οὐάγγ, τρίτου βασιλέως τῆς Γ'. δυναστείας. Τὸ σινικὸν σύγγραμμα Κάγγ-μου λέγει περὶ ταύτης τὰ ἑξῆς. «Ὁ ὑπουργὸς τοῦ αὐτοκράτορος Τσίγγ-οὐάγγ ὠδήγησε τοὺς πρέσβεις (πρόκειται περὶ πρέσβειων γείτονος κράτους) εἰς τὴν αἰθουσαν τῶν προγόνων τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἡλίου (ἦτοι τοῦ αὐτοκράτορος), ἐνθα παρέταξεν ἀφ' ἐνὸς μὲν τὰ δῶρα, ἄπερ ἐκεῖνοι εἶχον φέρει, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ ὑπὸ τοῦ κυριάρχου αὐτοῦ τῷ ἀντιπροσωπευμένῳ βασιλεῖ στελλόμενα. Μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων ἦσαν καὶ πέντε ἄρματα νέας ἐφευρέσεως, ὧν ἡ ἀξία καὶ ἡ ἰδιότης ἦν τὸ καθοδηγεῖν τὸν ὁδοιπόρον· περιέκλειε δ' ἕκαστον τούτων κιβώτιον, ἡ ὡς θέλουσι αὐτὸ τινὲς κοτίον, ἐν ᾧ ἦν χεῖρ δεικνύουσα ἀενάως τὴν μεσημβρίαν μεθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις ἃς ἐλάμβανε τὸ ἄρμα». Τοῦτο μὲν ἐστὶ τὸ ἀρχαιότερον τῆς πυξίδος ἱστορικὸν μνημεῖον· ἐὰν δὲ ἀκροασθῶμεν καὶ τῶν προφορικῶν σινικῶν παραδόσεων, αὗται ἀναβιβάζουσι τὴν πυξίδα μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ Χουάγγ-τι, 2600 π. Χ. Ἄλλ' ὅ,τι περιέρχον, ἐστὶ ἡ τῆς πυξίδος συνάντησις καὶ παρὰ τοῖς πανσόφοις Ἑλλῆσι, δι' οὓς συγχωρηθῆτω ἡμῖν πλέον ἵνα ποιησώμεθα χρῆσιν τῆς κοινῆς παροιμίας ὅποια πέτρα σηκώσῃ ἀπὸ κάτω τοὺς εὐρίσκεις. Ὁ Ἰάμβλιχος διεξέειπεν ὅτι ὁ Πυθαγόρας ἀφῆρσε τὸ τοῦ σοφοῦ Σκύθου Ἀθάρεως χρυσοῦν βέλος δι' οὗ καθοδηγεῖτο ὁδοιπορῶν, ὅτι δὲ οὕτω τοῦ Ἑλλήνου φιλοσόφου ὑπεξαίρεσαντος τὸ ὄργανον, ἄνευ οὗ ἦν πάντη ἀνεπίτευκτος ἡ πρὸς τὰ πρόσω πορεία τοῦ Σκύθου, ἠναγκάσθη οὗτος ἵνα ἀποκαλύψῃ τὸ μυστήριον<sup>1</sup>. Ἀντὶ τοῦ χρυσοῦ τούτου βέλους ἐκλειπτεῶν, λέγει ὁ διορατικὸς ἐρμηνευτὴς τῶν Ζορωδῶν χωρίων τῶν ἡμετέρων προγόνων Εὐσέβιος ὁ Σαλβέρτιος, μαγνητικὴν βελό-

1 Ἰάμβλ. ἐν βίῳ Πυθαγ. κεφ. 28.



νην ἐν σχήματι βέλους, ἦν πρὸς ὑπεράσπισιν ἀπὸ τῆς σιδηροσφύρου ὀξειδώσεως, ἐκάλυψεν ὁ Ἄβραμ δια χρυσώματος <sup>1</sup>.

Ἐπίσης δυσχερές ἐστὶ τὸ μὴ παραδεχθῆναι τοὺς θαλασσοκράτορας Φοίνικας ὡς ποιησαμένους χρῆσιν τοῦ ἀγαθοῦ τούτου δαίμονος τῆς ναυτιλίας. Ἄνευ ναυτικῆς πυξίδος πῶς ἦν δυνατόν αὐτοῖς ἵνα διακινδυνεύωσι τὴν ζωὴν καὶ τὸν πλοῦτον αὐτῶν ἐν ἀπωτάταις θαλασσοπορείαις ἐντὸς τοῦ ὠκεανοῦ, μὴ φαινομένης παραλίας πρὸς οὐδὲν τῶν τεσσάρων σημείων τοῦ ὀρίζοντος; Πῶς ἦν πιθανὸν ἄνευ πυξίδος ἵνα ἐπισκέπτονται, ὡς ἀπέδειξε τὸ ἐν Γαλλίᾳ τελευταῖον συνέδριον τῶν Ἀμερικανολόγων, τὸ ἔτερον ἡμισφαίριον; Οἱ Φοίνικες, οἵτινες, καθ' Ἡρόδοτον, ἔστρεψαν ἐπὶ τοῦ Φαραῶ Νεχάω ἢ Νεχῶ, τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἑλπίδος κινήσαντες ἐκ τῆς Ἐρυθρᾶς καὶ ἐπανεληθόντες εἰς Αἴγυπτον διὰ τῶν στηλῶν τοῦ Χαροκέλ (ἐμπόρου φοινικιστῆ, οὐχὶ δὲ Ἡρακλέως, ὡς ἐξελθνήσθη); Οἵτινες ἠγκυροβόλουν ἐνώπιον τῶν ἐμπορικῶν λιμένων τῆς Θούλης, τῆς Βρετανίας, τῆς Σκωτίας καὶ Ἰβερίας, τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, καὶ τῆς Ἀφρικανῆς Σοφάλης ἢ Ὠφίρ;

Ἀλλὰ καιρὸς ἵνα, καταστρέψαντες τὸ περὶ πυξίδος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ἐπανελάβωμεν εἰς τὸ περὶ πυξίδος κατὰ τὸν μεσαίωνα. Οἱ Ἀραβες παρέλαβον, ὡς λέγεται, τὴν πυξίδα *كَلْب* (σουμέικ) καὶ *مغاطيم* (μιγνατίς) ἐκ τῶν Σινῶν. Ὅπως δὴποτε οὗτοι ἐδιδάχθησαν, ἀγνοοῦμεν πόθεν, τὴν ιδιότητα, ἣν κέκτηται μαγνητικὴ τρέμουσα βελόνη τοῦ στρέφεται πρὸς τὸν βορρᾶν. Ὁ διάσημος Μουσουλμάνος λιθολόγος Μπεϊλέκ Εὐλ Κιπτασακῆ, ὅστις συνέγραψε κατὰ τὸ 681 τῆς Ἑγείρας (1282 μ. Χ.) τὸ περιζήτητον αὐτοῦ βιβλίον *كتاب كنه البحاري معرفة الاحجار* πραγματευόμενος περὶ μαγνήτου, εἰσέρχεται εἰς λεπτομερείας λίαν περιέργους περὶ πυξίδος. «Μεταξὺ τῶν ἰδιωτήτων τοῦ μαγνήτου ὑπάρχει, λέγει, καὶ ἡ ἐξῆς: ὅπταν οἱ ναύκληροι τῆς Συρίας εὐρίσκονται βεβυθισμένοι ἐν τῷ σκότει καὶ οὐ δύνανται κατὰ συνέπειαν νὰ διακρίνωσιν οὐδὲν τῶν ἄστρον δι' ὧν καθοδηγοῦνται συνήθως, λαμβάνουσι δοχεῖον πλήρες ὕδατος ὅπερ καταβιβάξουσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ πλοίου καὶ βυθίζοντες ἀκολουθῶς βελόνην ἐντὸς τεμαχίου ἀκακίας καὶ κάρφους ἀχύρου ἐπιθέτουσι τὸ ὅλον ἐπὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐντὸς τοῦ εἰρημένου δοχείου περιεχομένου. Τότε δὲ ὁ πλοίαρχος ἢ ναύκληρος λαμβάνων τεμάχιον μαγνήτου περιστρέφει αὐτὸ περὶ τὸ ὕ-

δαρ καὶ συγχρόνως ἡ βελόνη ἀκολουθεῖ τὴν εἰρημένην κίνησιν. Τότε δὲ ἀποσυρομένου ἐν ἀκαρεῖ τοῦ μαγνήτου, ἡ βελόνη δείκνυσι δύο σημεῖα τὸν βορρᾶν καὶ τὴν μεσημβριαν». Ὁ συγγραφεὺς προστίθισιν ὅτι αὐτόπτης ἐγένετο τούτου μάρτυς ἐν τινι ταξιδίῳ ἀπὸ Τριπόλεως τῆς Συριακῆς εἰς Ἀλεξάνδρειαν τῆς Αἰγύπτου κατὰ τὸ ἔτος 640 τῆς Ἑγείρας (ἀπὸ Ἰουλίου 1242—Ἰουνίου 1243) καὶ διδάσκει ἡμᾶς προσέτι ὅτι οἱ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ θαλασσοπόροι ἀντὶ τοῦ ἄνωθι ἐχρῶντο ἰχθυὶ σιδηρῶ, κενῶ καὶ ἐλαφρῶ, οὗ ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ οὐρὰ εἰδείκνυσαν τὰ δύο προμνησθέντα σημεῖα. Αὕτη ἐστὶ μετὰ τὴν ἄνωθι σινικὴν καὶ σιυθικὴν ἢ μᾶλλον ἀρχαία τῆς πυξίδος περιγραφή.

Ἀπὸ τοῦδε συμφωνοῦμεν τοῖς κοινῶς περὶ τῆς πυξίδος ἀποφαινομένοις πλὴν τινῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν.

Ἡ ἐν Εὐρώπῃ εἰσαγωγή τῆς ναυτικῆς πυξίδος ὀφείλεται πράγματι τοῖς Ἀραβῶν, οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ ἐφεύρεσις, ὡς ἀπέδειξαν αὐτοῖς. Ἐν τῷ τῆς δύσεως ὀρίζοντι ἀναφαίνεται τὸ πρῶτον ἡ πυξίς τῷ ἔτει 1180, καὶ κατὰ τινάς, ἐπὶ τῆς πρώτης ἤδη σταυροπορίας, ὑπὸ τὰ ὀνόματα *magnière*, *amanière*, *marinette*, *magnète* (ἐκ τοῦ μαγνήτης καὶ τοῦ ἀραβικοῦ *μιγνατίς*) *calamité* (ἴσως ἐκ τοῦ κλάδου ἀκακίας, περὶ οὗ λέγει ὁ Κιπτασακῆ) καὶ μετέπειτα *boxell* (ἀγγλιστὴ μικρὸν κιβώτιον) ἐξ οὗ ἐγένετο καὶ τὸ *bussolle*. Ἡ ἐφεύρεσις αὕτη, συνδυασθεῖσα τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ ἀστρολαβίου, προξενεῖ ἐν τῇ πρὸς ἄλληλα σχέσει τῶν ἐθνῶν σπουδαιοτάτην μεταβολήν. Πρὸ τῶν ὀργάνων τούτων ἡ ναυτιλία οὐκ ἦν πραγματικῶς ἢ ἀκτοπλοῖα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον ἐκτεταμένη τὰ πλοῖα οὐκ ἀπεμακρύνοντο σχεδὸν ποτὲ τῶν παραλίων, καὶ οἱ ναυτικοὶ ἐθεώρουν ἐντρομοὶ τὸ ἄπειρον τοῦ ὠκεανοῦ, τοῦλάχιστον ὅσοι οὐκ ὠνομάζοντο Φοίνικες. Ἰδοὺ τί μέσον ἦν κατὰ Πλίνιον ἐν χρήσει πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς πυξίδος καὶ τοῦ ἀστρολαβίου παρὰ τοῖς ἀκτοπλοῖς τῆς Ἰνδικῆς καὶ κατὰ συνέπειαν τοῖς ἐν γένει ναυτικοῖς τῆς μεσημβρινῆς καὶ δυτικῆς Ἀσίας. «Ὁ θαλασσοπόρος, λέγει, οὐ διευθύνεται ποσῶς ἀστεροσκοπῶν, ἀλλὰ ὁσάκις τύχη τὸ πλοῖον αὐτοῦ ἵνα ἀπομακρυνθῇ τῶν παραλίων παρασυρθῆν ὑπὸ τῶν κυμάτων ἢ βευσμάτων, τότε ἐλευθεροῦνται πτηνὰ δι' ὧν ἐφωδιάσθη προηγουμένως τὸ πλήρωμα, ἄπερ, ὡς φυσικόν, διευθυνόμενα πρὸς τὴν ξηρὰν καθοδηγοῦσιν οὕτω τὸν ναύκληρον ὡς πρὸς τὸ μέρος ἐνθα δύναται εὐρεῖν ξηρὰν, ὄρμον, καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν σωτηρίαν.» Ἡ πυξίς καὶ τὸ ἀστρολάβιον διὰ τῆς ἐνδείξεως ἐν μέσῃ θαλάσῃ τῆς ἀκολουθουμένης ὑπὸ τοῦ πλοίου πορείας, καὶ τῆς προσδιορίσεως τοῦ διαστήματος αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ ἀπέκοψαν οὕτω τὴν ἄλυσσον ἥτις ἐκράτει μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὰ πλοῖα παρὰ

<sup>1</sup> Des sciences Occultes. 3ème édition Paris 1836 in 8° p. 444. Ouvrage précédé d'une introduction par E. Littré.

τὰς παραλίας. Οἱ ναυτικοὶ ἠδυνήθησαν ἔκτοτε ἐπιχειρηθῆναι τὰς τολμηροτέρας θαλασσοπορίας μετὰ μάλιστα τὴν τῆς πυξίδος καὶ τοῦ ἀστρολαβίου συμπλήρωσιν διὰ τῶν ναυτικῶν χαρτῶν, τῶν ὁδηγῶν, τῶν περιηγητῶν καὶ τοῦ δρομολογίου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ.

## Η ΧΛΩΡΙΣ.

### Μυθολογικὴ παράδοσις.

Ἦτο θέρος. . . .

Τὸ τέρμα συμποσίου πολυποικίλου, πλουσίου, καρυκευτοῦ καὶ θείου, δοθέντος ἐν τῷ οὐρανῷ—τοῦ ὁποῦ ἡ εὐώδης κνίσσα μέχρι τῆς γήϊνης σφαίρας φθάνουσα διήγειρε τὴν ἀπὸ πολλοῦ ὑπνώττουσαν ὄρεξιν φιλασθέντων τινῶν στομάχων—ἐπισφραγίζεται διὰ τῆς κενώσεως κύμβους ἀργυροχρῆσου καὶ πλήρους μελιθεός καὶ ἀρωματώδους νέκταρος, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἐντροφῶντες οἱ συνδαιτημόνες θεοὶ, ἐμεθύσθησαν ἅπαντες, ἢ μᾶλλον, ἐγένοντο ζωηρότεροι τοῦ συνήθους.

Ὁ πολὺπαις Ζεὺς ἐπὶ τῇ ἐκτάκτῳ ταύτῃ ζωηρότητι ὠρέχθη νὰ ἀκούσῃ καὶ πάλιν τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς—ὡς ἂν δὲν ἤσκουν αὐτῷ τόσα προγόνα—καὶ ἐπὶ τῷ δυσχερεῖ τούτῳ σκοπῶ ἐξελέξατο ὡς συμπλάστριαν αὐτοῦ τὴν πολὺθλαυστον Θέμιδα. . . .

Μετὰ ἐνεάμηνον σιωπῆν—περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Μαρτίου—ἡ συμπλάστρια Θέμις ἤρχισε νὰ ἐκβάλλῃ παραδόξους φωνάς, ἐπὶ ταῖς ὁποῖαις ὁ Ὀλυμπος σύμπας ἐταράχθη καὶ οἱ θεοὶ ἐβυσαν τὰ ὦτα αὐτῶν, ὅτε δὲ εὐηρεστήθησαν νὰ θέσωσιν αὐτὰ καὶ πάλιν εἰς ἐνέργειαν ἀκροάσεως, κλαυθμηρισμὸς λεπτός, ἠχηρὸς καὶ ἠδὺς προσέβαλε τὰ ἀκουστικά αὐτῶν τύμπανα, καὶ διὰ μιᾶς ὁ Ὀλυμπος ἐπρασίωσε, οἱ θεοὶ ἐχάρησαν, ὁ Ζεὺς ἐμεδίασε, ἡ Θέμις ἠλευθερώθη καὶ ἐγεννήθη ἡ Χλωρίς!..

Κόρη λοιπὸν γλαυκῶπις, χρῆσιςσα, πολυθέλητρος, ῥωμαντικὴ, ἐαρινὴ καὶ μαρτιάτικη διεδέχθη τὴν εὐωχίαν, τὴν ἠδονὴν, καὶ τοὺς τόσους πόρους καὶ φωνάς, τὴν ταραχὴν καὶ τὸν θόρυβον, ὁ ὁποῖος κατετάραξε τοὺς τότε ἐπιγείους. Ὅταν ἐπληθύνθη ἡ ἡσυχία καὶ ἡ εἰρήνη, οὗτοι ἐώρτασαν φαιδρῶς καὶ ἀνεγνώρισαν τὴν Χλωρίδα ὡς θεὰν τοῦ ἔαρος καὶ τῶν ἀνθέων. Αὕτη πρὸς ἀντάμειψιν καὶ ἐκφρασιν εὐχρητικίας, ἐπὶ τρεῖς ὄλους μῆνας—τοῦ ἔαρος—ἐξηκολούθει κλαυθμηρίζουσα ἀδικόπως, ὥστε ὁ Ζεὺς, ὁ πατὴρ αὐτῆς, ἀνησυχῶν ἐθύμωσεν, ἐσύγχισθη, ἐκ τῆς συγχύσεως ταύτης ἀνέβη τὸ αἶμα εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ θερμαινόμενης τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, συναθερμαίνετο καὶ ὁ

κόσμος. Ἐπὶ τῇ θυμῶδει τότε διαταγῇ τοῦ Διὸς ἐκλείσθησαν αἱ θύραι τοῦ οὐρανοῦ, ἔκτοτε δὲ μόνον κατὰ τὸ ἔαρ, τὴν ἐποχὴν τῶν γενεθλίων τῆς, δίδει αὕτη τριμηνιαίαν ἑορτὴν ἀνοίγουσα τὰς πύλας αὐτοῦ, ἀπὸ προηγουμένως δι' ἀναλόγων θωπεῖων κατώρθωσε νὰ λάβῃ τὴν ἐπὶ τούτῳ συγκατάθεσιν τοῦ πατρὸς τῆς, θεωροῦσα αὐτὸ ὡς σπουδαίαν ὑπηρεσίαν.

Ἰκαναὶ ἐδόθησαν ἑορταὶ τοῖς θνητοῖς ὑπὸ τῆς Χλωρίδος, παρῆλθεν ἡ παιδικὴ αὐτῆς ἡλικία, καὶ τῇ ἐπετράπη τέλος νὰ κατέλθῃ μόνη πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς θείας αὐτῆς Δήμητρος. Ἦτο πρώτη. Ἡ χλοερὰ φύσις ἦτο δροσερὰ ὡς τὸ μέτωπον κόρης ὑπὸ τοῦ χειμῶνος ῥιπιζόμενον. Ἐφάνη λοιπὸν καὶ ἡ Χλωρίς ἐν τῷ γήϊνῳ κόσμῳ αἰγλήεσσα καὶ ἀπήντησε γνωρίμους ἀρκετοὺς—σὺν τοῖς ἄλλοις τὸν λαμπρὸν καὶ ζωηρὸν Φοῖβον καταγιγόμενον νὰ θερμαίνῃ τὴν ψυχραινομένην Δήμητραν. Ἐξωγοβήνησεν ἤδη ὁ Φοῖβος τὰ περίξ καὶ ἡ Χλωρίς ἐπειδείκνυται τοῖς βροτοῖς ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ μεγαλοπρεπείᾳ. Ἐχει ὠραίους κυανοὺς ὀφθαλμοὺς, τῶν ὁποῦ τὸ χρῶμα, λέγεται ὅτι ἐχάρισεν αὐτῇ ὁ Ποσειδῶν. Ἡ κόμη αὐτῆς λευκὴ, χρυσοῦσα καὶ ἀστραπηβόλος εὐωδία, ἐκάστη αὐτῆς θριξὶ λήγει εἰς εὐχρουν καὶ ζωηρὸν κάλυκα. Φέρει ἐσθητὰ μακρὰν, οἶαν θὰ ἔφερε πᾶσα θεὰ συνεινούσα ἅπαντα τὰ χρώματα καὶ συνιστάμενα ἀπὸ εὐχρῶν ἀνθέων πέταλα. Οἱ μικροὶ καὶ χαίριεντες πόδες αὐτῆς—οὗς θὰ ἐξήλευε πᾶσα αὐτάρεσκος γυνή—εἰσὶ γυμνοὶ, μὴ πληγονόμενοι ὅμως, ἀλλὰ βαίνοντες στεφάνῳ: ὅπου καὶ ἂν πατήσωσι γεννάται ἐν ἄνθος. . . . Κρατεῖ εἰς τὴν δεξιὰν αὐτῆς χεῖρα κρατῆρα κατασκευασθέντα ὑπ' αὐτῆς, ἐν ἐκ τῆς φιλοπαιγμοσύνης τῆς ἐλλησμόνησεν ἐπὶ τοῦ φυτοῦ *Νηπενθοῦς*, τὴν ἀριστερὰν δὲ, κρατοῦσαν κέρα, ἐκτείνουσα, ραίνει ἄνθη, ἄνθη, ἄνθη! Φεύγει, πετᾷ, ἐλαφρὰ, μειδίωσα, χαιρούσα, ἀγαλλομένη, φιλοπαίγμων. Τοὺς πάντας χαιρετίζει μετὰ ζωηρᾶς καὶ ἀγνῆς αἰδημοσύνης, πλὴν. . . . ἀφῆνης χάνει πρὸς στιγμὴν ὅλην τὴν ζωηρότητα τῶν ἀθῶν αὐτῆς θελητήτων. . . . Ἐράται! . . . Καὶ ποῖα γυνὴ μένει ἀνέραστος; . . . Ἐανθὸς καὶ ἠδὺς νεανίας ἐποφθαλμιᾷ αὐτὴν ἠδυπαθῶς. Αὕτη ἐκ τῆς συστολῆς κατανεύει τὴν κεφαλὴν ἀπέναντι τοῦ Θεοεικέλου νεανίου, καὶ πρὸς στιγμὴν κινδυνεύει νὰ πέσῃ τὸ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, ἐπιχαρίτως κοσμῶν, καὶ ἐκ λευκῶν ἀνθέων συνιστάμενος στέφανος. Ὁ ἀγλαόμορφος νεανίας εἶναι ὁ Ζέφυρος. Ἡ πολυθέλητρος Χλωρίς πλησιάζει αὐτὸν. . . . ἡ καρδία ἀμφοτέρων πάλλει, δεχομένη μεθ' ἠδονῆς τὰ βέλη τοῦ μικροῦ ἔρωτος. Εἰς ἐκάστην τοῦ Ζεφύρου θωπεῖαν, εἰς κάλυξ ἀνοίγεται, ἐν ζωηρόχρουν ἄνθος κοσμεῖ αὐτὴν. Ἄμα δὲ ὁ Ζέφυρος περιπτύσσεται αὐτὴν θερμῶς, ἅπαντα τὰ ἄνθη τὰ σχημα-



τίζοντα τὴν ποικιλόχρουν καὶ μοναδικὴν αὐτῆς ἐνδυμασίαν, ἐκχέουσι μύρα τερπνὰ, μύρα ἀρωματώδη. . .

Οἱ δύο ἐρασταὶ εἶναι εὐτυχεῖς, εἶναι κατηχηριστημένοι, εἶναι εὐδαίμονες! . .

\* \* \*  
Ὁ πατὴρ Ζεὺς πύχαριστήθη ἐκ τοῦ ἐρωτικοῦ τούτου συνοικεσίου — διότι ὠμοίαζεν πολὺ τὰ ἰδικά του — καὶ ἀνυπομόνως περιέμενε τὸν ἐγγονὸν αὐτοῦ. . . . Πολὺς δὲ παρήλθε καιρὸς καὶ ἡ Χλωρίς μετὰ τοῦ Ζεφύρου ἔτεκεν υἷον. Τὸν υἷον τοῦτον ὠνόμασαν Καρπός.

Ἐπὶ τῇ παιδοποιεῖᾳ ὁ Ζεφύρος ἤρχισε νὰ γαυριᾷ, νὰ ὑπεραίρηται, καὶ νὰ φουᾷ, ὡς πράττουσιν ὅλοι οἱ πατέρες, πρὸ πάντων εἰς τὰ πρωτότοκά των. Ἄλλ' ὁ εὐλογημένος πατὴρ Ζεφύρος, ἐφύσησε τόσον σφοδρῶς, ὥστε συνέτριψε τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἰακίνθου!! . . ἐπὶ τούτῳ ἐξήγειρε τὸν θυμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ὅστις ἐξώρισεν αὐτὸν εἰς τὸν Ταύγετον!

Φαντάσθητε τὴν θλίψιν τῆς Χλωρίδος. Δὲν ἐξήρχετο ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ θλίψις ἐζωγραφεῖτο εἰς ὅλων τῶν φίλων αὐτῆς τὰ πρόσωπα. Ἀδημονοῦντες περιέμενον αὐτήν. Αὕτη ὅμως ἠναγκάσθη νὰ φαίνεται ὅτι ἀγαπᾷ τὸν μονήρη βίον.

\* \* \*  
Ἐφάνη τέλος πάντων μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ῥοδινῆ, εὐκαμπτος καὶ γλυκεῖα, κατὰ τὸ εἰωθὸς, πολὺπτυχον καὶ πλούσιον φέρουσα ἱματισμὸν καὶ κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς ποικιλόχροα καὶ εὐωδέστατα ἄνθη! Διεχωρίσθησαν ἀμέσως οἱ ἀναμένοντες αὐτὴν θνητοὶ, σχηματίσαντες ἰδιαιτέρας φάλαγγας καὶ τάξεις. Αὕτη ἀγαλλομένη καὶ χαίρουσα ἐπὶ τῇ τιμῇ, ἧς ἠξιοῦτο, ἐχώρισεν ἐπίσης τὰ διάφορα ἄνθη κατὰ χρώματα, καὶ ἤρξατο βίπτουσα αὐτὰ ἰδιαιτέρως εἰς ἕκαστον ὄμιλον. Ἐρριψεν ἄνθη λευκὰ καὶ οἱ ταῦτα δεχθέντες ἐδέχοντο τὴν ἀθωότητα, τὴν τιμιότητα καὶ τὴν ἡσυχίαν. Προσέφερον ἄνθη ἐρυθρὰ, καὶ οἱ λαβόντες ἐγένοντο πλούσιοι, εὐθαρεῖς καὶ ἰσχυροί. Ἐδωκεν ἄνθη πορτοκαλλόχροα, καὶ οἱ συλλέξαντες αὐτὰ πύχαριστήθησαν, ἀνεγνώρισαν τὸ ὄρατον. Ἐστεφάνωσε τινὰς μὲ ἄνθη πρασινωπὰ καὶ οὗτοι ἠλιπίσαν, ἠσθάνθησαν ἠδονῆν, ἠτύχησαν. Ἐνεχείρισεν εἰς ἄλλους ἄνθη ἰόχροα αὐτοὶ δὲ ἐγένοντο μετριώφρονες, δειλοὶ, εὐαίσθητοι. Ἐρριψε τινὰς μὲ ἄνθη βαθυκόχρα καὶ ἐκεῖνοι ἐγένοντο σεμνοὶ, ἐπιστήμονες, ἐρασταὶ τοῦ καλοῦ. Ἐκόσμησε καὶ τινὰς μὲ ἄνθη ῥοδόχροα καὶ οὗτοι ἔσχον τὴν ἠδυσπάθειαν καὶ τὸν ἔρωτα!! . . . Ἐμειναν ὅμως καὶ μερικοὶ μὴ λαβόντες ἄνθη. Οὗτοι — ὡς πάντοτε εὐρίσκονται φιλόσοφοι εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις — ἤλθον ἵνα ψεῖξωσι τὴν γενναϊδῶρον Θεάν. Ἄλλ' ἔμενον εἰσέτι τρία χρώματα ἐν τῷ κέρατι τῆς Χλωρίδος· τὸ κίτρινον, τὸ πορφυροῦν καὶ

τὸ μέλαν. Τὰ ἔρριψεν ἐπ' αὐτῶν. Οὗτοι ἀπλήστως τὰ συνέλεξαν, καὶ οἱ μὲν τὰ πρῶτα λαβόντες ἐγένοντο ἀδάτατοι, δουλοπρεπεῖς, ζηλιῶται· οἱ τὰ δεύτερα ματαιώφρονες, ψεύσται, καὶ ἐγωῖσται, οἱ τὰ τρίτα δυστυχεῖς, φιλάσθεροι, περίλυποι!! . .

\* \* \*  
Ἡ χλωρίς ἔσχε, ἔχει καὶ ἔξει τοὺς ἰδιαιτέρους αὐτῆς λατρευτὰς, ὄπαδους, μύστας, ἱεροφάντας καὶ θιασώτας. Ἐκ τούτων διακρίνονται κυρίως βοτανικοὶ ἐμβριθεῖς, ποιηταὶ πτερόντες, ἀνθοκόμοι ἐρωτύλοι, φυτοτρόφοι πνευματώδεις, χλοολόγοι μελετητικοὶ, νεανίσκοι ἐρωτόληπτοι, κόραι φιλοπαίμονες, παρθένοι ἀθῶαι, κηπουροὶ ἐργατικοὶ, φιλοθεοὶ βαθύπλοιοι, λόγιοι εὐπαιδευτοὶ, ὅλοι κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ τάξεις ἀκολουθοῦντες αὐτὴν πιστῶς καὶ λατρεύοντες αὐτὴν θερμότατα. Μόνον ἐγωῖσται, οἰηματῖαι καὶ σχολαστικοὶ δὲν ἐπλησίασαν, οὐδὲ τολμῶσι νὰ πλησιάσωσιν αὐτήν. Οἱ τελευταῖοι μάλιστα — οἱ σχολαστικοὶ — ἠθέλησαν ποτὲ, κατὰ τινὰ παράδοσιν, νὰ προσφέρωσιν αὐτῇ ὡς θυσίαν ἀγνοῶ πόσους κεκολλημένους τόμους, καὶ πόσα δυσανάγνωστα χειρόγραφα. Ἄλλ' αὕτη ἀηδίασεν, ἐνεθυμήθη τὸ τοῦ Ἀριτοφάνους. . . . καὶ ἀπέπεμψεν αὐτοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ ἑαυτοὺς βλασφημοῦντας. Οὗτοι θυμωθέντες ἐπὶ τούτῳ, ὠρκίσθησαν νὰ μὴ ἀναφέρωσι πλέον τὸ ὄνομα αὐτῆς, ἀλλ' ἀναγκασθέντες ἀργότερον — ἄγνωστον ἀνὰ πείναν — ἀπεκάλεσαν αὐτὴν τινὲς Φλωρίδα ἕτεροι Φλώρα, καὶ ἄλλοι Θαλλώ.

Κ. Χ. ΜΕΤΑΞΑΣ.

## Ἡ ΘΑΛΑΜΗΠΟΛΟΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΜΟΥ.

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ.

ὑπὸ Π. ΚΑΒΑΦΗ.

Κατὰ τινὰ ἐποχὴν τοῦ βίου μου ὑπῆρξα καὶ ἐγὼ μεράλη κληρονόμος πρὸς μεράλην μου δυστυχίαν. Οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων θὰ ἐθεώρουν τὸ τοιοῦτον ὡς ἕκτακτον ἴσως εὐεργέτημα τῆς τύχης· δι' ἐμὲ ὅμως ἡ ἐποχὴ ἐκείνη, καθ' ἣν ἐθεωροῦμην καὶ ἤμην «μεγάλῃ κληρονόμος», ἐφ' ὅσον διήρκεσεν, ὑπῆρξεν ἐποχὴ θλίψεων καὶ δυσαρκεσιῶν. Ἀμφοτέρω οἱ γονεῖς μου ἀπέθανον ὅτε ἤμην εἰσέτι βρέφος, ἐγκαταλιπόντες με εἰς τὴν φροντίδα τῆς θείας μου κυρίας Χάλιβουρτον, μεθ' ἧς καὶ ἐξηκολούθησα ζῶσα. Ἡ θεία μου ἦτο χῆρα ἔχουσα ἐν μόνον τέκνον, μονογενῆ υἷον, κατὰ τρία ἢ τέσσαρα ἔτη πρεσβύτερον ἐμοῦ.

Ἦμην λίαν εὐτυχὴς ὑπὸ τὴν ἀγαθὴν προστασίαν τῆς θείας μου, καὶ ὁ βίος μου θὰ ἐξηκολού-

θαι ἴσως μέχρι τέλους ὀμαλῆς, ἐὰν αἴφνης, ἐνῶ διηρχόμην τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας μου, ἰδιότροπὸς τις ἄγαμος θεὸς μου δὲν ἀπέθνησκε κληροδοτῶν με διὰ διαθήκης ἅπασαν αὐτοῦ τὴν περιουσίαν, ἀνερχομένην εἰς ὀγδοήκοντα περίπου χιλιάδας λιρῶν, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅμως ὅτι ὤφειλον, πρὶν ἢ συμπληρώσω τὸ εἰκοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας μου, νὰ νυμφευθῶ τὸν ἐξάδελφόν μου Ἐκτορα Ἀσβουρν, τὸν μονογενῆ υἷον τῆς Λαίδης Λώρας Ἀσβουρν, ἀδελφῆς τῆς μητρός μου. Ἐν περιπτώσει μὴ ἐκτελέσεως τοῦ ὄρου τούτου, ἤθελον ἀπωλέσει πᾶν δικαίωμα ἐπὶ τῆς σημαντικῆς ταύτης περιουσίας, ἧτις, κατὰ τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης, θὰ διενέμετο τότε μεταξύ διαφόρων φιλοφρονητικῶν καταστημάτων. Κακότροπὸς τις δαίμων πρέπει νὰ ὑπηγόρευσε τῷ σεβαστῷ μοι θεῷ τὴν πολυτίμον ἐκείνην διαθήκην, ἧτις ἤλθε νὰ διαταράξῃ ἅπασαν τὴν ἡσυχίαν τοῦ βίου μου.

Περὶ τῆς θείας μου τῆς Λαίδης Λώρας οὐδὲν σχεδὸν ἐγνώριζον, ἐκτὸς ὅτι ἦτο γυνὴ λίαν ὑπερήφανος καὶ φιλαυτος, φροντίζουσα μόνον περὶ ἑαυτῆς καὶ τῶν εἰς αὐτὴν ἀνηκόντων, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ υἱὸς τῆς Ἐκτορ ἦν ἀναντιρρήτως τὸ μᾶλλον τιμαλφές. Ὁ υἱὸς οὗτος εἶχεν ἀνατραπῆ μετὰ τοσοῦτων περιθάλψεων καὶ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν χαϊδευθῆ, ὥστε ἀνδρωθεὶς κατέστη ἀνὴρ θηλυπρεπῆς καὶ λίαν περιωρισμένου νοῦς, μὴ ἔχων ἄλλην τινὰ ιδέαν ἢ τὴν τῆς σπουδαιότητος τοῦ ἀτόμου του. Ὡς ἐκ τοῦ φιλασθένους τῆς ὑγείας του δὲν ἐστάλη ποτὲ εἰς σχολεῖον, μέχρι δὲ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διήλθεν ἅπαντα σχεδὸν τὸν βίον αὐτοῦ ἐκτὸς τῆς Ἀγγλίας ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς μητρός του καὶ ἐνὸς διδασκάλου. Ὁ πατὴρ του, ὅστις ὑπῆρξεν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν ἄσματος, ἀποθανὼν δὲν τὸν ἀφῆκε παρὰ κενὸν τὸν τίτλον του· ὡς ἐκ τούτου δὲ ἴσως ἡ λαίδη Λώρα διέμενε διαρκῶς ἐν Ἰταλίᾳ, εἰ καὶ τὸ φιλάσθενον τῆς ὑγείας τοῦ υἱοῦ τῆς προῦβάλετο ὡς ἡ προφανὴς αἰτία τῆς ἐξ Ἀγγλίας ἐκουσίου αὐτῆς ἐξορίας.

Μεθ' ὅλον τὸ ὑπερήφανον τοῦ χαρακτήρος τῆς, τὸ περιεχόμενον τῆς διαθήκης τοῦ θείου μου μεγάλῃν θὰ τῇ προῦξεν εὐχαρίστησιν. Ἡ προῖξ τὴν ὁποίαν θὰ ἔφερον εἰς τὸν υἷον τῆς ἡδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν, ἀπέναντι τῶν ὁποίων ἦσαν ὑποθηκευμένα τὰ κτήματα τῆς οἰκογενείας Ἀσβουρν, καὶ ἀποδώσῃ εἰς τὴν οἰκογένειαν τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς μεγαλεῖον καὶ γόητρον. Εἰ δὲ καὶ τὸ λαμπρὸν τοῦτο μέλλον ἐπεσκιάζετο κἄπως ὑπὸ τοῦ ὑποχρεωτικοῦ γάμου τοῦ ἐπιβαλλομένου «εἰς τὸν προσφιλεῖ αὐτῆς Ἐκτορα», ἤρκει ὅμως ὅπως τὴν παρηγορήσῃ ἡ ιδέα ὅτι ἡ μέλλουσα αὐτοῦ σύζυγος ἦν ἀνεψία τῆς, ἀπλοϊκῆ καὶ κόρη, ἣν θὰ ἡδύνατο αὕτη νὰ διαπλάσῃ κατὰ τὸ δοκοῦν.

Ὅτι ἦτο δυνατὸν ἢ ἀνεψία αὕτη, ἡ δεσποσύνη

Ἐλεονόρα Κάβενδισ, νὰ φέρῃ ἀντίστασιν τινα πρὸς τὸν γάμον τοῦτον, ὅστις τοσοῦτον ἤθελεν ἀνυψώσει αὐτὴν, οὐδέποτε διήλθε διὰ τῆς φαντασίας τῆς λαίδης Ἀσβουρν. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οὐδόλως εἶχε φροντίσει περὶ ἐμοῦ, ἀπὸ τῆς βρεφικῆς μου δὲ ἡλικίας ἐγὼ δὲν εἶχον ἰδεῖ οὔτε αὐτήν, οὔτε τὸν υἷον τῆς. Ἦδη ὅμως ἐτιμήθην διὰ μακρὰς καὶ λίαν φιλοφρονητικῆς ἐπιστολῆς ἐκ μέρους τῆς, ἐν ἧ ἔσωκλειέτο ἑτέρα ἐκ μέρους τοῦ Ἐκτορος καθὼς καὶ φωτογραφία τοῦ «πεφιλημένου υἱοῦ τῆς.» Ἡ φωτογραφία αὕτη παρίστα ὑψηλὸν, ἰσχνὸν καὶ φιλάσθενον τὴν ὄψιν νέον, ἔχοντά τι τὸ ἀσθενὲς καὶ ἀκηδῆς ἐν τῇ ἐκφράσει τοῦ προσώπου, ὅπερ ἤρκεσεν ὅπως καταστρέψῃ καὶ τὴν ἐλαχίστην ἐλπίδα, ἣν ἡδύναμην νὰ τρέφω περὶ τῆς καλλονῆς τοῦ ἀτόμου του. Οὐχ ἤσσανα μοι προῦξεν ἄηδیان ἢ ἐπιστολὴ αὐτοῦ, ὡς ἐκ τοῦ ἀνοήτους ὑπεροπτικοῦ καὶ προστατευτικοῦ ὕφους μεθ' ἧς ἦν γεγραμμένη. Ὅπως ἡ μήτηρ του, οὕτω καὶ αὐτὸς ἐφαινετο ὅτι ἤθελε νὰ μοι καταδείξῃ καὶ μοι δώσῃ νὰ ἐνοήσω καλῶς ὅτι ὤφειλον νὰ θεωρῶ ὡς μέγα εὐτύχημα δι' ἑμαυτὴν, καὶ μεγάλῃν συγκατάθεσιν ἐκ μέρους του, ὅτι ἀπεφάσιζε νὰ με δεχθῆ ὡς σύζυγον. Ἐν γένει, ἀντὶ συμπαθείας ἤρχισα νὰ αἰσθάνομαι μίσος μᾶλλον πρὸς τὸν ἐξάδελφόν μου Ἐκτορα, ὅπερ καὶ δὲν ἐδίεσσα νὰ ἐκφράσω πρὸς τὴν θείαν μου, κυρίαν Χάλιβουρτον, ἐνῶ τῇ ἔδιδον τὴν φωτογραφίαν καὶ τὴν ἐπιστολὴν του πρὸς ἀνάγνωσιν.

— Δὲν πρέπει νὰ βιάζῃσαι τόσον εἰς τὰς κρίσεις σου, φιλάττη μου, μοι ἀπήντησεν αὕτη, ἴσως ὅταν τὸν γνωρίσῃς καλλίτερον ἀλλάξῃς τὴν ιδέαν, ἣν ἤδη ἐσχημάτισες.

— Ἐκτὸς τούτου, λησμονεῖς, ὠραῖά μου ἐξάδελφη, εἶπεν ὁ Κάρολος Χάλιβουρτον, ὁ υἱὸς τῆς θείας μου περὶ τοῦ ὁποῦ ἀνέφερον ἄνω, λησμονεῖς ὅτι μὴ στέργουσα νὰ δεχθῆς ὡς σύζυγον τὸν τοσοῦτον συμπαθῆ ἔχοντα τὴν φυσιογνωμίαν νεανίαν τοῦτον, καταδικάζεις ἑαυτὴν εἰς τὴν στέρησιν παντὸς δικαιώματος ἐπὶ τῶν ὀγδοήκοντα χιλιάδων λιρῶν σου καθὼς καὶ τῆς εὐχαριστήσεως τοῦ νὰ τιτλοφορῆσαι «μυλαῖδη» ἐφ' ὄρου ζωῆς.

— Γνωρίζεις πολὺ καλὰ ὅτι οὐδὲ λεπτόν δίδω διὰ τὰ τοιαῦτα, ἀπήντησα, ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς ὀγδοήκοντα χιλιάδας λιρῶν κάλλιον εἶχον ὁ θεὸς μου νὰ τὰς ἔρριπτεν εἰς τὸν βυθὸν τοῦ Βίρηνικοῦ Ὀκεανοῦ παρὰ νὰ τὰς κληροδοτήσῃ εἰς ἐμέ. Ἦμην πολὺ εὐτυχεστέρα πρὶν ἢ λάβω τὸ κληροδότημα τοῦτο, ἐνῶ τώρα — τώρα θὰ εἶμαι δυστυχῆς διὰ βίου!

Δάκρυα ἐπλημύρησαν τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐνῶ ἐπρόφερον τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις, ἠναγκάσθην δὲ νὰ ἐξέλθω κατεσπευσμένως τοῦ δωματίου ὅπως κρύψω τὰ δάκρυά μου καὶ ἐνταυτῷ, κλειομένη εἰς τὸν ἰδιαιτέρον μου θάλαμον, κλάσω, ἐὰν ἐγίνετο ἀνάγκη, ἐν ἀνέσει.



Ἦτο πολὺ σκληρὸν ἐκ μέρους τοῦ Καρόλου νὰ μοὶ ἑμιλήσῃ τοιοῦτοτρόπως. Οὗτος, πρὸ παντὸς ἄλλου, ὤφειλε νὰ γνωρίζῃ πόσον ὀλίγον ἐνδιεφερόμενη διὰ τὰ πλοῦτη μου ἢ τὴν περιμένουσάν με λαμπρὰν τύχην.

Τὸ ἀληθές ἦτο, ὅτι ἀπὸ τινος εἶχον ἀρχίσει νὰ θεωρῶ τὸν Κάρολον οὐχὶ πλέον ὡς ἀπλοῦν ἐξάδελφον ἔτρεπον ἤδη πρὸς αὐτὸν αἰσθήματα πολὺ ζωηρότερα. Εἶχομεν ἀνατραφεῖ ὁμοῦ, σπουδάσει ἀκόμη ὁμοῦ, οὐδόλως δὲ παράδοξον ἐὰν ἐπὶ τέλους, ὅτε ἐνηλικιώθημεν, κατελείφθην βαθμηδὸν καὶ ἀνεπαισθητῶς σχεδὸν ὑπὸ αἰσθήματος θαυμασμοῦ καὶ ἀγάπης πρὸ τὸν εὐειδῆ μου ἐξάδελφον.

Ἦ πρὸς με συμπεριφορὰ τοῦ Καρόλου ὑπῆρξε πάντοτε πλήρης ἀβροφροσύνης καὶ εὐκρινούς συμπαιθείας, τελευταίως δὲ εἶχε λάβει χαρακτῆρα ὅστις ἐπρόδιδεν αἰσθήματα ἔτι θερμότερα. Ἦ θεία μου, ἣτις μὲ ἠγάπα καὶ μὲ μετεχειρίζετο ὡς ἰδίαν τῆς θυγατέρα, ἐφαίνετο καθ' ὅλα ἐπιδοκιμάζουσα καὶ ἐνθαρρύνουσα μάλιστα τὴν πρὸς ἐμὲ προφικὴν κλίσιν τοῦ υἱοῦ της. Οὕτω, κατὰ τὸ φαινόμενον τοῦλάχιστον, τὰ πράγματα ἔβαινον, καὶ θὰ ἔβαινον ἴσως μέχρι τέλους κατ' εὐχὴν, ἐὰν αἴφνης ἢ κακὸς τρόπος ἐκείνη διαθήκη τοῦ θείου μου δὲν ἤρχετο νὰ διαταραξῇ τὴν ἡσυχίαν μας καὶ νὰ διαλύσῃ τοσοῦτον ἀπροσδοκῆτως τὰ χρυσὰ ὄνειρα, ἅτινα ἔπλαττον διὰ τὸ μέλλον.

Ὁ Κάρολος δὲν μοὶ εἶχεν εἰσέτι εἰπεῖ ρητῶς ὅτι μὲ ἠγάπα. Εἶμεθα ἀμφότεροι τοσοῦτον εὐτυχεῖς ζῶντες ἐν τῇ πολυθελήτῳ ἐκείνῃ χώρᾳ τῶν ὀνειροπολήσεων, ἐνθα σιωπηλῆ τις θλίψις τῆς χειρὸς ἢ ὀλίγα κρύφια βλέμματα ἐκφράζουσι πολλὴν περισσώτερα τῶν ὅσων δύνανται τις νὰ εἴπῃ διὰ λέξεων, καὶ ἡ θέσις ἡμῶν αὕτη, τοιαῦτα παρῆγεν ἡμῖν θέλγητρα ὡς οὐδόλως ἐφαινόμεθα, ὁ εἷς ἢ ὁ ἄλλος, διατεθειμένοι νὰ διαλύσωμεν τὸ ἡδὺ τοῦτο γόητρον.

Ἄμα ὡς ἐγνώσθη τὸ περιεχόμενον τῆς διαθήκης τοῦ θείου μου ἤλλαξεν αἰφνιδίως καὶ ἡ πρὸς με συμπεριφορὰ τοῦ Καρόλου, ἐγὼ δὲ ἦτις ἐγνώριζον τὸ ὑψηλόφρον καὶ ὑπερήφανον τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, δὲν ἤρηξα νὰ μαντεύσω, καὶ νὰ μαντεύσω ὀρθῶς, τὸ αἷτιον τῆς τοιαύτης μεταβολῆς. Τὰ πλοῦτη μου μὲ εἶχον ἀνυψώσει πολὺ ὑπεράνω αὐτοῦ, καὶ θέσει, ὡς ἐφρόνει αὐτὸς, ἀνυπερέβλητον φραγμὸν μεταξὺ μας. Ἦδη κατὰ πόσον, ἐὰν τὰ πράγματα συνέβαινον διαφοροτρόπως, θὰ ὑπερίσχυεν ἡ ὑπερήφανιά του παντὸς ἄλλου αἰσθήματος καὶ θὰ μοὶ ἐπέτρπε νὰ γίνω «λαίδη Ἀσβουρν» ἀνευ ἀντιρρήσεως τινος ἐκ μέρους του, δὲν δύναμαι νὰ εἶπω ὁ ψυχρὸς ὅμως καὶ ἐπιτετηδευμένος τρόπος δι' οὗ μὲ μετεχειρίζετο κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην μοὶ παρῆγεν ἄλγος βαθὺ καὶ ἐπηύξανε τὴν θλίψιν, ἣτις μὲ κατέτρυχεν ἐπὶ τῇ ἀναμενούσῃ με τύχῃ.

Παρὰ τοῦ Ἐκτορος ἐλάμβανον ἐπιστολάς τακτικῶς καθ' ἑκάστην ἐβδομάδα· αἱ ἐπιστολαὶ αὗται ἦσαν πλήρεις τετριμμένων ἐκφράσεων ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως, αἵτινες μοὶ προὔξενον ἀηδίαν κυρίως διὰ τὸ ὑποκριτικὸν αὐτῶν. Διηνεκῆς συνάμα ἀνταλλαγὴ ἐπιστολῶν ἐξηκολούθει ἀπὸ τινος μεταξὺ τῆς θείας μου καὶ τῆς λαίδης Λώρας ἀναφορικῶς τοῦ προσεγγίζοντος γάμου μου. Θὰ συνεπλήρουν τὸ εἰκοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας μου κατὰ Ἰανουάριον, ἀπεφασίσθη δὲ ἵνα ὁ γάμος λάβῃ χώραν ἕνα μῆνα πρὸ τῆς ἡμέρας τῶν γενεθλίων μου.

Τὸ ἀκροσφαλές τῆς καταστάσεως τῆς υγείας τοῦ Ἐκτορος καθίστα ἀδύνατον, ἔγραφεν ἡ λαίδη Λώρα, τὸ νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν Ἰταλίαν πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ θέρους, κατὰ συνέπειαν ὁ γάμος ἔδει ἐξ ἀνάγκης νὰ λάβῃ χώραν ἐκεῖ. Ἀπεφασίσθη ὅθεν ἵνα ἡ κυρία Χάλιουρτον καὶ ἐγὼ μεταβῶμεν εἰς Ἰταλίαν κατὰ τὰς ἀρχὰς Δεκεμβρίου, ὅτε ἡ θεία μου θὰ μὲ παρέδιδεν εἰς χεῖρας τοῦ μέλλοντος συζύγου καὶ τῆς πενθερᾶς μου.

Ἦκουον ὅλας αὐτὰς τὰς διατάξεις καὶ συγκατένευον εἰς αὐτὰς μετὰ τοσαύτης ἀπαθείας, ὥστε ἡ θεία μου οὐδόλως ὑποπτεύθη τι ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τῶν αἰσθημάτων μου. Ἐφρόνει, νομίζω, καὶ αὕτη, ὅπως ἅπαντες οἱ ἄλλοι, ὅτι ἤμην κατεγοητευμένη ἐπὶ τῇ ἀναμενούσῃ με τύχῃ. Πράγματι, ὅμως, ἤμην τοσοῦτον δυστυχῆς ὥστε οὐδόλως ἐφρόντιζον τί θὰ ἐγινόμην. Ὁ Κάρολος ἔβλεπον ὅτι μὲ ἀπέφρευγεν ἐφ' ὅσον τῷ ἦτο δυνατὸν, ὑποθέτουσα δὲ ὅτι κατὰ βᾶθος οὗτος οὐδόλως ἐνδιεφέρετο δι' ἐμὲ, ἐσκεπτόμην ὅτι προτιμώτερον θὰ ἦτο νὰ γίνω λαίδη Ἐκτορος Ἀσβουρν παρὰ νὰ πάθω τὴν καρδίαν καὶ ν' ἀποθάσω φθισικῇ δι' ἀνθρώπον, ὅστις ποτὲ δὲν μὲ ἠγάπησε. Περιεφερόμην, λοιπὸν, ἀσκόπως καὶ ὑπὸ τὸ κράτος βαρυτάτου ἄλγους ἐντὸς τῆς οἰκίας, καὶ προσεπάθουν νὰ φαίνωμαι τοῦλάχιστον ὅτι ἐνδιαφέρομαι εἰς τὰ καθέκαστα τῆς προικῆς μου, ἣτις προητοιμάζετο μεγαλοπρεπεστάτη ὑφ' ἑνὸς τῶν πρῶτων καταστημάτων τοῦ συρμού τοῦ Λονδίνου.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν περίπου ταύτην, ἡ θαλαμηπόλος τῆς θείας μου ἠσθένησεν αἴφνης καὶ ἡ ἀσθενεία της ἔλαβε βαθμηδὸν χαρακτῆρα τόσο σοβαρὸν ὥστε ἐγένετο ἀνάγκη νὰ φύγῃ, ἡ δὲ θεία μου ἐπὶ τινος ἡμέρας ἠναγκάσθη νὰ συμμερίζεται μετ' ἐμοῦ τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς ἰδίας μου θαλαμηπόλου, Μαριέττας, ἡσύχου, μεσήλικος γυναικός, ἣτις ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν διετέλει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς οἰκογενείας μας. Ἐπὶ τέλους, πρῶτον τινὰ κατὰ τὸ πρόγευμα, ἡ θεία μου μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἔπαυον πλέον τὰ δεινὰ της καθόσον εἶχε κατορθώσει νὰ εὖρη θαλαμηπόλον, ἣτις ἐφαίνετο ὅτι θὰ τὴν νύχταρῃσται καθ' ὅλα.

— Φέρει τὰς καλητέρας συστάσεις ἐκ μέρους τῆς τελευταίας αὐτῆς κυρίας, τῆς λαίδης Γερτρούδης Τρεβίλιαν, ἣτις, ὡς γνωρίζεις, ἐνυμφεύθη τὸν συνταγματάρχην Τράφφορντ καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Ἰνδίας. Ὡς ἐκ τούτου ἡ Σάρα Μήκινς ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κυρίας ταύτης.

— Μήκινς εἶπατε ὅτι ὀνομάζεται ἡ νέα θαλαμηπόλος σας, θεία; ἠρώτησα. Ὅποιον κακὸν ὄνομα! Ἐλπίζω τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῆς νὰ ἐφευκτῆ περισσοτέρην συμπάθειαν τοῦ ὀνόματός της.

— Ἄλλ' ἐγὼ δὲν βλέπω τίποτε παράδοξον εἰς τὸ ὄνομα αὐτό! Ἀπ' ἐναντίας Μήκινς, καθὼς καὶ τὰ βαπτιστικὸν της ὄνομα Σάρα, εἶναι ἀμφοτέρω συνηθέστατα καὶ ποσῶς παράδοξα.

— Πιθανόν' ἀκουσίως μου ὅμως, ἀκούουσα τὸ ὄνομα αὐτὸ αἰσθάνομαι διαθέσιν νὰ τὸ συσχετίσω πρὸς φαρμακερὸν ἔρπετον ἢ πρὸς Ἰησοῦτην.

— Ἦξέυρεις ὅτι μὲ προξενεῖς ἀνησυχίαν, Ἐλεονόρα! ὅποιος παραδόξους ἰδέας ἔχεις, εἶπεν ἡ θεία μου, καὶ ἐξῆλθε τοῦ δωματίου ἀφίνουσά με μόνην μετὰ τῶν «παραδόξων ἰδεῶν μου».

Δὲν ἔσχον ἄλλην ἀφορμὴν νὰ σεφθῶ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς συνδιαλέξεως ταύτης μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅτε ἀνῆλθον εἰς τὸν θάλαμόν μου ὅπως προπαρασκευασθῶ διὰ τὸ γεῦμα. Ἐλαβον τότε ἀνάγκη νὰ εἰσέλθω εἰς τὸ δωμάτιον τῆς κυρίας Χάλιουρτον ὅπως λάβω κάτι, ὅτε δὲ ἤνοιξα τὴν θύραν εἶδον κόρην τινα, εἰκοσαετῆ περίπου, ἣς ἡ ἀπλὴ μαύρη ἐσθῆς καὶ τὸ μικρὸν λευκὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, μὲ ἔκαμον νὰ συμπεράνω ὅτι αὕτη ἦτο ἡ νέα θαλαμηπόλος τῆς θείας μου. Ἐτακτοποίησι, καθ' ἣν στιγμὴν εἰσῆλθον, τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ καλλωπισμοῦ διάφορα σκεῦη, ἀκούσασα δὲ ἀνοιγομένην τὴν θύραν ἐστράφη καὶ μ' ἐπεδαψίλευσε χαριεστάτην τινα ὑπόκλισιν.

Ἐμενον ἐπὶ πολὺ θεωροῦσα αὐτὴν ἀτενῶς καὶ χωρὶς νὰ δύναμαι νὰ ἐγειρῶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου της, ὡς ἐκ τῆς ἐκπλήξεως ὑφ' ἣς κατελήφθην ἐπὶ τῇ ἐκτάκτῳ αὐτῆς καλλονῇ. Ἦθελον νὰ εἶπω «ὠραιότητι», ἀλλ' ἡ ἔκφρασις αὕτη τοσοῦτον γενικῶς ἐφαρμόζεται εἰς πᾶσαν πολυθέλητρον γυναῖκα, ὥστε δὲν μοὶ ἐφάνη ποσῶς ἀρμοδιὰ διὰ τὰ παιδικὰ ὄλωσ χαρκτηριστικὰ τῆς ἐνώπιόν μου φυσιογνωμίας.

Ἦτο μᾶλλον ὑψηλοῦ ἀναστήματος, ἡ δὲ φιλοκάλως ἐφηρμοσμένη ἐσθῆς της ἀνεδεικνυε καθ' ὅλην τὴν ἐντέλειαν τὴν λίαν συμμετρῆ κατασκευὴν τοῦ σώματός της. Τὸ πρόσωπόν της, ὅμως, μὲ τὴν ῥοδινὴν αὐτοῦ χροιάν, τὴν λεπτοφυῆ ρῖνα καὶ τὸ μικρότατον καὶ μὲ συνεσχυμένα κάπως τὰ χεῖλη στόμα, ἐφαίνετο ὡς ἀνῆκον εἰς ἐξαετὸς κορᾶσιον μᾶλλον ἢ εἰς γυναῖκα. Ἦ κόμη της, ἀφθονοτάτη καὶ ζωηρὰς χρυσοβαφοῦς χροιάς, ἦν περιελιγ-

μένη κατὰ κυματοειδῆς πλεξίδας περίξ τῆς μικρᾶς καὶ ὠραίας αὐτῆς κεφαλῆς. Ἦ πῆρξέτι τὸ ἐκτάκτως ἐκφραστικὸν ἀθωότητος ἐν τοῖς μεγάλοις κυανοῖς αὐτῆς ὀφθαλμοῖς, ὅτε ἀνήγειρεν αὐτοὺς πρὸς τοὺς ἰδικούς μου, καὶ ἐξηκολούθησεν εἶτα τὴν ἐργασίαν της μετὰ τινος χαριεστάτης ἀπλοϊκότητος, μέχρι οὗ ἐγὼ, συνελθούσα ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς μου, ἔλαβον τὸν μανδύαν ὃν εἶχον ἔλθει ζητοῦσα, καὶ ἐξῆλθον τοῦ δωματίου.

Κατὰ τὸ γεῦμα, χαριέντως πως ἠρώτησα τὴν θείαν μου τί ἐφρόνει περὶ τῆς νέας αὐτῆς θαλαμηπόλου, καὶ ἐὰν δὲν ἠσθάνθη τὴν αὐτὴν εὐχάριστον ἐκπληξιν ἐπὶ τῇ θεᾷ της ἦν καὶ ἐγὼ.

— Εἶναι θησαυρὸς, φιλότατη μου, ὅσον ἀφορᾷ τὴν περὶ τὸ διευθετεῖν τὴν κόμην ἐπιτηδεϊότητά της, μοὶ ἀπήντησεν αὕτη, δεικνύουσα τὴν λίαν φιλάρεσκον κόμωσιν τῆς κεφαλῆς της, δὲν δύναμαι ὅμως νὰ εἶπω ὅτι εἶμαι καθ' ὅλα εὐχαριστημένη καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἄτομόν της. Εἶναι πολὺ νέα καὶ περισσώτερον ἀφ' ὅτι ἀρμόζει εἰς θαλαμηπόλον ὠραίαν.

— Ἀλλὰ, θεία μου, ἀνεφώνησα, δὲν ἐννοεῖται βεβαίως ν' ἀρνηθῆτε τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἦναι εὐειδεῖς αἱ ὑπερέτριά μας! Ἐκτὸς τούτου αὕτη ἡ Σάρα Μήκινς (τί κρῖμα νὰ ἔχῃ τοιοῦτον κακὸν ὄνομα!) ἔχει τόσο γλυκεῖαν τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου ὥστε ἐγὼ εἶμαι ἤδη ἐρωτευμένη μὲ αὐτήν. Ἐχει δὲ καὶ τρόπους λίαν εὐγενεῖς καὶ λεπτοῦς δι' ὑπερέτριαν.

— Ἄλλ' ἰδοὺ ἀκριβῶς τὸ σφάλμα, ὕπερ ἐγὼ εὐρίσκω εἰς αὐτήν· προσέτι δὲ δὲν δίδω τόσο μεγάλην πίστιν εἰς τοὺς τόσο ἀπλοϊκοὺς αὐτοὺς τρόπους, μάλιστα εἰς γυναῖκα τῆς ἡλικίας της, διότι μοὶ εἶπεν ὅτι εἶναι εἰκοσιπέντε ἐτῶν. Ὅπως δὴποτε, ὅμως, δὲν προτίθεμαι νὰ δυσαρεστηθῶ μετ' αὐτῆς διότι εἶναι εὐειδῆς, ἀρκεῖ νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἦναι, ὅπως ὑπόσχεται, ἐπιτηδεῖα καὶ ἐργατικῆ.

Ἐπεταῖ συνέχεια.

#### ΣΥΝΤΑΓΗ ΛΑΛΘΑΣΤΟΣ.

Πρέπει ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἕκαστος νὰ προπαρασκευάσῃ τὴν εὐτυχίαν του, καὶ διὰ τοῦτο ὑπάρχει μίᾳ ἀλάνθαστος συνταγή. Λάβε καλὴν δόσιν ἐργασίας πρόσθεσε ἀναγκαίαν δόσιν οἰκονομίας, καὶ κάμνε χρῆσιν αὐτῆς καθ' ἑκάστην. Ἰδοὺ τὸ βεβαϊότερον μέσον τοῦ νὰ προαχθῆ τις εἰς εὐχάριστον θέσιν<sup>1</sup>.

#### ΤΑ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ.

Εἶναι φυσικώτατον νὰ ἀφήσῃς τὸ ἐπισκεπτή-

<sup>1</sup> Πρακτ. οἶκον. κατὰ τὸν Μ. Βλῶκ ὑπὸ Α. Βερναρδάκη.



ρίον σου εἰς τὴν οἰκίαν φίλου τὸν ὅποιον δὲν εὔρες, εἶνα μὴ ὁ θυρωρὸς ἢ οἱ ὑπηρεταὶ λησμονήσωσι νὰ τῷ εἴπωσιν ὅτι ἤλθες· ἀλλὰ νὰ ἀποστείλῃς τὸ ἐπισκεπτήριόν σου δι' ἐπὶ τούτῳ ἀνθρώπου, δεικνύει ὅχι εὐλάβειαν ἢ σκοπόν τινα, ἀλλὰ, λογικῶς, ἀποδεικνύει ὅτι εἶσαι ἀποφασισμένος, νὰ μὴ διαταραχθῆς, πορευόμενος εἰς ἐπίσκεψίν τινα. Τῷ ὄντι, εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιθυμῇ τις πραγματικῶς πολὺ νὰ ἐπισκεφθῇ τινὰ καὶ ὅμως, νὰ ἐμποδισθῇ ἐπὶ ἐβδομάδας καὶ μῆνας. Ἡ βραδύτης αὕτη, ἐν ἀνάγκῃ, οὐδὲν κατὰ τῆς φιλίας μαρτυρεῖ· ἀλλ' ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἐπισκεπτηρίου διὰ τινος μισθωτοῦ, καταδεικνύει ἀδιαφιλονεικῆτως ὅτι εἶσαι ἀποφασισμένος νὰ μὴ κάμῃς ἐπισκέψεις.—Τὰ ἐπισκεπτήρια ταῦτα δύνανται νὰ ὀνομασθῶσι μὴ ἐπισκεπτήρια (cartes de non visites).

Τοῦτο ὁμοιάζει πρὸς τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν ἣν εἶχον οἱ βασιλεῖς νὰ ἀποστέλλωσιν ἐν ὄχημα κενὸν κατὰ τὴν κηδεῖαν τινὸς τῶν πιστῶν αὐτῶν θεραπόντων, τῶν ὁποίων ἤθελον νὰ τιμήσωσιν οὕτω τὴν μνήμην.

— Ἄν πάντες οἱ φίλοι νεκροῦ τινὸς, ὅστις δὲν δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ ἑαυτὸν διὰ τινος φορείου κενοῦ, ἠκολούθουν τὸ παράδειγμα τοῦτο ἤθελε δώσει τοῦτο εἰς τὰς κηδεῖας φαιδρότητα ἣ τις λείπει αὐταῖς συχνότατα.—Τῷ ὄντι, ἂν ὑμεῖς ἀποστέλλεται τὸ ὄχημά σας, ἐγὼ θὰ ἀποστείλω τὰ ὑποδήματά μου, καὶ σὰς προκλῶ νὰ μοῦ ἀποδείξεται ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς.

ALPHONSE KARR.

### ΛΗΘΕΙΑΙ.

\* \* \* Ἐάν κανεὶς σοῦ εἴπῃ ὅτι ἠμπορεῖς νὰ πλουτίσης κατ' ἄλλον τρόπον, εἰμὴ διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς οἰκονομίας, μὴ τὸν ἀκούης, εἶναι ἀπαταιῶν. (Φραγκλῖνος).

\* \* \* Ἡ φιλοσοφία, ἡ ἐπιστήμη τῶν ἐπιστημῶν, συννοῦσα τ' ἀποτελέσματα ἐκάστης ἰδιαιτέρας ἐπιστήμης ἀποδείκνυσιν ὅτι ὅλοι οἱ νόμοι εἶναι διάφοροι μορφαὶ ἐνὸς μοναδικοῦ νόμου καὶ ὅτι ὁ ἀρχικὸς οὗτος νόμος εἶναι ἡ ἐν τῷ χρόνῳ καὶ τῷ διαστήματι ἀνάπτυξις τοῦ ἔργου τοῦ δημιουργοῦ. (Jules Simon).

\* \* \* Ἡ πεῖρα διδάσκει ὅτι ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι ἡ τῆς νέας φιλοδοξίας κλίμαξ, πρὸς ἣν στρέφει τὸ πρόσωπον ἕως οὗ φθάσει τὸ τοῦ πόνου σημεῖον, ἅμα δὲ καταντήσῃ εἰς τὸν ὑπέρτατον ὄρον τῶν πόνων, στρέφει τὰ νῶτα πρὸς ταύτην, καὶ ἀτενίζουσα ἐπὶ τῶν νεφῶν, περιφρονεῖ τὰς ταπεινάς βαθμίδας δι' ὧν ὑψώθη. (Σάκεσπηρος).

\* \* \* Τὸ ἐπικερδέστερον ἐμπόριον τὸ ὅποιον δύναται τις νὰ κάμῃ εἶναι ν' ἀγοράσῃ τοὺς ἀνθρώ-

πους ὅσον ἀξίζουσι καὶ νὰ τοὺς πωλήσῃ ὅσον ἐκτιμῶσιν ἑαυτοῦ. (Petit-Senn.)

\* \* \* Ἡ νευρική τῶν γυναικῶν πάθησις ὁμοιάζει μὲ στρατὸν ἐν ἐμπολέμῳ καταστάσει διατελοῦντα καὶ ἐν καιρῷ ἀκόμη εἰρήνης.

\* \* \* Τὸ ν' ἀποκτήσωμεν φήμην ἄνευ ὑπολήψεως, εἶναι ὡς νὰ φέρωμεν στιλβωμένα ὑποδήματα ἄνευ πελμάτων.

\* \* \* Ὁ φιλάργυρος ὁμοιάζει πρὸς τὸν χοῖρον, ὅστις χρησιμεύει μόνον ὅταν σφαγῇ.

### Εἰς ἐν δάκρυ . . .

— Στροφαί. —

. . . . . Quei detti soavi  
mi scrisse intr' un diamante in mezzo'l core.  
Petraera.

### I

Ἐκ δὲ δακρύων ὁμμάτων θείων  
ἀλλὰ θνητῶν,  
εἶδον σταγόνας ποτε δακρύων  
μαργαριτῶν.

Ἦτο τὸ δάκρυ τὸ διαυγές,  
δάκρυ τοῦ Ἰου,  
ὑπερ σταλάσσει τὸ λυκαυγές  
ἀβροῦ Μαίτου. . .

Καὶ ἀνακράζω «ὦ θεσπεσία  
καὶ προσφιλέης,  
σύ, ἣν νεότης στολίζει θεία  
καὶ ἀφελής,

«Σὺ, ἡ βιωσα ζωὴν ἀγγέλων  
ἄνευ λυπῶν,  
σύ, ἣν γελῶν προσμένει μέλλον  
καὶ χρωπὸν,

«Εἰπέ μοι νόμφη τοῦ παραδείσου  
πρὸς τί θρηνεῖς;  
πρὸς τί οἱ κρύφιοι στεναγμοὶ σου;  
μήπως πονεῖς;

«Κλαίεις! ὦ! κλαίουν λοιπὸν ἀκόμα  
καὶ οἱ θεοί;  
καὶ τῶν ἀγγέλων λοιπὸν τὸ ὄμμα  
δακρυρροεῖ;

«Καὶ σὺ στενάζεις, ὦ ἀγλαῆ,  
καὶ σὺ λυπεῖσαι;  
Καὶ σὺ, ταλαίπωρε, παιδιὰ  
τῆς μοῖρας εἶσαι;

«Ἄς ἠδυνάμην νὰ σοὶ σπογγίσω  
τὸν ὀφθαλμόν,  
κ' ἐν τῇ καρδίᾳ τῇ σῇ νὰ σβύσω  
τὸν στεναγμόν. . . »

### II

Ἐκ δὲ δακρύων ὁμμάτων θείων  
ἀλλὰ θνητῶν,  
εἶδον δὲ δακρυὰ λαμπρῶν δακρύων  
μαργαριτῶν.

Ἦν ἡ δακρύουσα ἐρωτύλον  
πλάσμα γλυκὺ·  
μεστὴ γοήτρων ἀπαραμίλλων  
κόρη γλαυκῆ.

Ἦν ἀγγελίσκος δεκαπεντέτης  
ὄλος γλυκύτης,  
τοῦ παραδείσου κλεινὸς δραπέτης,  
τῆς γῆς ὀδίτης. . . .

Καὶ εἶπον «Κλαῦσον, ὦ ἐρασμῖα,  
ἀφοῦ πονεῖς,  
εἶναι τὸ δάκρυ παρηγορία  
ἐν τοῖς δεινοῖς.

«Ἄφες τὸ δάκρυ ἠρέμα ῥέον  
κόρη μικρὰ,  
ὄλβιος ὅστις ἴξται κλαίων  
πάθη πικρά.

«Τάλας δὲ ὅστις βροτὸς πονεῖ,  
πλὴν δὲν δακρύει,  
οὔτινος τ' ὄμμα πηγὴ στεγνὴ  
δὲν ἀναβρῦει.

«Εἶν' ἡ ψυχὴ τοῦ ὠκεανὸς  
ὅστις κυκᾶται,  
ὄν τρικυμία δέρει δεινωῶς  
ἀλλὰ δὲν θλάται. . . . »

### III

Ἐκ δὲ δακρύων ὁμμάτων θείων  
ἀλλὰ θνητῶν,  
εἶδον σταγόνας ποτε δακρύων  
μαργαριτῶν.

Ἦν ἡ θρηνοῦσα κόρη γλυκεῖα  
κ' ἐρατεινὴ,  
ἣς ἐδωρήθη μοι ἡ καρδία  
παντοσεῖνῆ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Ἐκ δὲ δακρύων ὁμμάτων θείων  
ἀλλὰ θνητῶν,  
εἶδον σταγόνας ποτε δακρύων  
μαργαριτῶν.

Καὶ ἀνεφώνησα ἐν τῷ ἅμα  
κατανυγείς.  
«ὦ δάκρυ θετόν, ἄδολον νάμα  
ἀγνῆς πηγῆς. . . .

«ὦ παραδείσου νέκταρ γλυκὺ  
καὶ ζωογόνον,  
ὦ ἀμβροσία δροσιτικῆ  
τῶν ἐμῶν πόνων.

«Σὺ, ὑπερ βίον μοι δίδεις νέον  
ἠρέμα ῥέον  
ἐκ τῶν ὁμμάτων, ὡς ἐκ πηγῆς  
θαυματουργῆς.

«ὦ! ῥέε, ἐκθαμβὸς σὲ θεῶμαι,  
κι' ἀναγεννώμαι,  
τὸ σύμπαν βλέπω ἐμοῦ ἐμπρός  
γελῶν λαμπρῶς.

«Ἐνώπιόν μου οἱ οὐρανοὶ  
ἐρατεινοὶ  
ὥσει τὰς πύλας ἀναπετώσι  
καὶ μὲ καλῶσι.»

### III

Ἐκ δὲ δακρύων ὁμμάτων θείων  
καὶ γαλανῶν  
εἶδον ἐξ ἔρωτος ἀναβρῦον  
δάκρυ ἀγνόν.

Καὶ ἐν ἐκστάσει εὐθύς σπογγίζω  
τοὺς ὀφθαλμούς,  
καὶ μὲ τὰ χεῖλη μου τοὺς δροσίζω  
μὲ ἀσπασμούς.

Καὶ ἀνακράζω «ὦ ὀφθαλμοί,  
ἀγλῆς ἀφάτου,  
ὦ ὀφθαλμοί τῆς ἐστὲ ἐμοὶ  
ἄχρι θανάτου.

«Φωτίσατέ με ἐν ὄσφ' ἠθῆ  
διαγελῆ,  
κ' ἐν δαφιλίᾳ ὑμῖν ἀμείψιτε  
τόσα καλά.

«Καὶ ὅταν τάφος ἐμὲ βροχθίξει  
ἄπνον καὶ πτώμα,  
ὦ ἐν σας δάκρυ ἄς μοὶ δροσίξῃ  
τὸ μαῦρον χῶμα.....»

Θ. Μ.



## ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

## Ἐκδρομὴ εἰς Γουϊάνην.

Σπουδαιοτάτην ἐπιστημονικὴν ἐκδρομὴν ἐπεχείρησεν ἐσχάτως ὁ Κρεβῶ, χειρουργὸς τοῦ γαλλικοῦ ναυτικοῦ, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γουϊάνης. Ὁ περιηγητὴς οὗτος διέτρεξε 500 λεύγας, ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἐξ ὧν 225 οὐδεὶς μέχρι τοῦδε τῶν περιηγητῶν διήλθε. Ἀναχωρήσας ἐκ Γουϊάνης μετὰ δύο ἱερέων καὶ εἴκοσιν ἀχθοφόρων, ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῆς συνοδείας του περὶ τὸ τέλος τοῦ μηνός, οἱ δὲ δύο ἱερεῖς ἀσθενήσαντες ἐπέστρεψαν εἰς Γουϊάνην. Ἐν τούτοις ἔσχε τὸ θάρρος νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πορείαν του ἀκολουθούμενος ὑπὸ δύο ἀγρίων μαύρων, καὶ διελθὼν τὸν ποταμὸν Μαρούην ἔφθασε μέχρι τῶν ὀρέων Τουμάκ' κατελθὼν κατόπιν διὰ τοῦ Γιάρη, ἔφθασε μέχρι τῶν Ἀμαζόνων μετὰ ἑκατὸν τεσσαράκοντα δύο ἡμερῶν δρόμον.

Ὁ ἱατρὸς Κρεβῶ ἀνεκάλυψε οὕτω ὁδὸν δι' ἧς δύναται νὰ φθάσῃ τις ἐκ τῆς Γουϊάνης εἰς τὴν χώραν τῶν Ἀμαζόνων ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν διαφεύγων τοὺς κινδύνους τῆς θαλασσοπλοΐας τοῦ Γιάρη. Ἀρκεῖ νὰ καταβῇ τὸ Ἰραταπουροῦ, ὑπερχύνεται εἰς τὸν Γιάρη ὑπεράνω τῶν καταρρακτῶν τοῦ ποταμοῦ τούτου. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις του, ἡ κορυφὴ τοῦ Τουμάκου δὲν εἶναι τοσοῦτον ὑψηλὴ ὅσον συνήθως ἐπιστεύετο τὸ ὕψος αὐτῆς 1300 ὑπεράνω τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης. Τὸ ρεῦμα τοῦ ὕδατος περιέχει χρυσόν, εἰς πολλὰ δὲ μέρη παρετηρήθη ἡ ὑπαρξίς μεταλλείων γαιανθράκων. Εἰς τὰ μεγάλα δάση τῆς Γουϊάνης ὑπάρχουσι πολυάριθμα δένδρα, ὧν ὁ κορμὸς ἔχει ὕψος 40 μέτρων καὶ σχηματίζουσι θόλους δι' ὧν δὲν δύνανται νὰ διέλθωσιν αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου.

Ἐρευνᾶν Σχλημαν<sup>1</sup>.

Ἐν τῇ τελευταίᾳ τοῦ Δεκεμβρίου συνεδριάσει τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῆς φιλολογίας ὁ περίφημος ἐξερευνητὴς τῶν ἑλληνικῶν καὶ τρωϊκῶν ἀρχαιοτήτων κ. Σχλημαν ἀνέγνω λεπτομερεστάτην ἐκθεσιν περὶ τῶν ἐρευνῶν καὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος ἐν Ἰθάκῃ καὶ Τροίᾳ, συγχρόνως δὲ ὑπέβαλεν ἰχνογραφήματα τῶν μᾶλλον ἀξιοσημειώτων ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα ἀνεκάλυψε ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν. Ἐν Ἰθάκῃ ὁ κ. Σχλημαν παρετήρησεν ὅτι ἀδίκως ἔθεσαν τὴν πόλιν τοῦ Ὀδυσσεῦς εἰς τὸ μέρος τὸ καλούμενον Πόλις. Ἐν τῷ μέρει τούτῳ οὔτε ἴχνος πόλεως ὑπάρχει. Ἐκτὸς τούτου Πόλις ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλῶσσῃ ἐσήμαινε φρούριον, ἀκριβῶς δὲ ἐνταῦθα ὑπάρχει

<sup>1</sup> Τὸν βίον αὐτοῦ δημοσιεύσομεν ἐν τῷ προσεχῆ φυλλάδι.

ἀπόκρημος βράχος, οὐδὲν δ' ἴχνος ὑπάρχει, ὅπως δυνήθη τις νὰ παραδεχθῇ τὸ ὄνομα φρουρίου. Μετὰ πολλὰς ἐρεῦνας ὁ κ. Σχλημαν εὔρε τὰ εἰρηπια πόλεως ἀρκετὰ μεγάλης καὶ περιβεβλημένης ὑπὸ τειχῶν ἐπὶ ὑψώματος τοῦ ὄρους Ἀετὸς, τὸ ὁποῖον λεπτομερῶς περιγράφει. Ὁ κ. Σχλημαν ἐπεσκέφθη τὸ σπήλαιον τῶν σταλακτικῶν πλησίον τοῦ λιμένος δεξιᾶ, τὸν ὁποῖον θεωρεῖ τὸν αὐτὸν πρὸς τὸν Πόρκην, μνημονευόμενον ἐν τῇ Ὀδυσσεΐ. Τὸ σπήλαιον τοῦτο, ἐν ᾧ ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχε κεκρυμμένους τοὺς θησαυροὺς του περιεγράφη ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου. Κατὰ τὸν ποιητὴν εἶχε δύο εἰσόδους· ἡ μία διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἡ δευτέρα ἦτο προσιτὴ μόνον εἰς τοὺς θεοὺς. Ἡ δευτέρα αὕτη εἰσόδος ὑφίσταται πράγματι ὑπὸ μορφῇ ἀνοίγματος ἐν τῷ θόλῳ τοῦ σπηλαίου, εἰς ὕψος 17 μέτρων ἄνω τοῦ ἐδάφους, ἀνοίγμα τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευεν ὡς διόδος τοῦ καπνοῦ, ὅστις ἐξήρχετο ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου ὅταν παρεσκευάζετο ἡ θυσία.

Ἐγκαταλίπων τὴν Ἰθάκην ὁ κ. Σχλημαν ἐπανῆλθεν εἰς τὸ Ἴλιον. Διὰ νέου φερμανίου ἐπιτυχῶν τῆς ἀδείας τοῦ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἀνασκαφὰς ἐν Ἰσσαρλίκ τῆς Τρωάδος μετέβη ἐκεῖσε, ὑπερβάς πάσας τὰς ἀναφεισὰς δυσχερείας διὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ἐπιμονῆς. Οἱ ἀγῶνες αὐτοῦ ἐστέρθησαν καὶ αὐθις δι' ἐπιτυχίας. Παρουσίασεν εἰς φῶς τὰ εἰρηπια τοῦ βασιλικῆς παλατίου, οὐτινος δύναται τις ν' ἀναγνωρίσῃ τὸ σχέδιον.

Ἀνεκάλυψε πολλοὺς θησαυροὺς καὶ διάφορα ἀντικείμενα χάλκινα καὶ ἐκ χρώματος ὀπτοῦ, καὶ ἀπόδειξεν ὅτι ἡ Τροία τοῦ Ὀμήρου δὲν εἶνε ἡ ἀρχαιοτάτη οἰκοδομὴ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἀλλ' ὅτι προηγουμένως ὑπῆρχεν ἀρχαιότερος λαὸς περὶ οὗ δύναται τις νὰ ἐκφέρῃ ἀορίστους γνώμας.

## Ἡ πολυτέλεια παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.

Διατρέχων τις, λέγει ἡ «Ἐφημερὶς τῶν Συζητήσεων», τὰς λωφόρους τῶν Παρισίων καὶ βλέπων τὰ λαμπρὰ ἐκθέματα τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων, τὴν πληθὺν τῶν δελεασμάτων, ἅτινα προσελκύουσι τὰ βλέμματα τῶν διαβατῶν, προάγεται εἰς τὸ νὰ ψέξῃ τὴν πολυτέλειαν τῶν ἐνδυμασιῶν, τὸ παράδοξον τῶν συρμῶν, τὴν ἰδιοτροπίαν τῶν ἔξω καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τὴν διέπυσαν τὰ ἐπιπλά τῶν ἰδιωτικῶν κατοικιῶν.

Ἄλλ' ἡ ἐπίμεμπτος πολυτέλεια τοῦ αἰῶνος τούτου εἶναι μὴδὲν συγκρινομένη πρὸς τὰς ἔξεις τῶν ἀρχαίων λαῶν. Θέλει τις νὰ μάθῃ εἰς ποῖον βαθμὸν οἱ Ῥωμαῖοι ἀνήγαγον τὴν πολυτέλειαν τῶν ἐπιπλῶν;

Ἡ Ἀσία ἔδωκε τὴν πρώτην ὥθησιν· ἡ Ἑλλάς ἠκολούθησε τὸ παράδειγμα τῆς Ἀσίας καὶ τὸ μετέδωκεν εἰς τὴν ἀντίκλιόν της τὴν Ῥώμην. Ὁ Κάτων ἠγόραζεν ἐπιστρώματα κατεσκευασμένα ἐν

Βαβυλῶνι, διὰ τὰς κλίνας τοῦ ἐστιατορίου, ἀντὶ 800,000 σαστερσίων (160,000 φρ.). Ὁ συρμὸς τοῦ ἔχειν ἐπιπλά ἐκ κίτρου ὑπερηκόντισε τὸν τῶν ταπήτων καὶ ἐπιστρωμάτων, φθὰς μέχρι παραφροσύνης.

Ὁ κίτρος ἦτο εἶδος κυπαρίσσου αὐξάνων ἐν ταῖς ὑπὸ τῆς τοῦ Ἀτλάντος. Ὁξος εὐρισκόμενος ἐν τῇ βίβλῃ, ὑπερετίμει τὸ ξύλον τοῦτο κατεργαζόμενον. Διὰ κίτρον ἔχοντα τὰς περιφύμους ἐκείνας φλέβας, ποικιλοστίκτους ὡς τὸ δέρμα τοῦ πάνθηρος, κεκαλυμμένας ὑπ' ὀφθαλμῶν, ὡς τὰ πτερὰ τοῦ ταῦ, ὁ Ῥωμαῖος ἐδαπάνηθη θησαυροῦς.

Δύο τράπεζαι τοῦ εἶδους τούτου, ὧν ἡ μία ἀνῆλθεν εἰς τὰ ἐπιπλά τοῦ Ἀσινίου Γάλλου, ἡ δὲ ἄλλη εἰς τὰ τοῦ Καθίγου, ἐπωλήθησαν ἐκείνη μὲν ἀντὶ ἑκατομμυρίου σαστερσίων (210,000 φράγ.) αὕτη δὲ ἀντὶ 1400000 σαστερσίων (294000 φρ.).

Ὁ Κικέρων δὲν ἦτο πολὺ πλούσιος. Ἐν τούτοις ὁ μέγας ρήτωρ ἐπεθύμησε ν' ἀποκτήσῃ μίαν τῶν τραπεζῶν τούτων, καὶ ἡ φαντασία αὕτη τῷ ἐστοίχισεν 1 ἑκατομμύριον σαστερσίων.

## Ἐμπόριον κυνῶν.

Εἰς Νεοβόρακον συνάγονται κατ' ἔτος 8—9000 περιπλανώμενοι κύνες· τούτων δὲ οἱ μὴ ἀναζητούμενοι ὑπὸ τῶν κυρίων τῶν ἐντὸς ὠρισμένης προθεσμίας πνίγονται, καὶ τὰ πτώματά των μεταφέρονται ὑπὸ πλοιαρίων ἐνησολημένων πρὸς καθαρισμόν τῆς πόλεως εἰς τινα νησίδια, ὅπου οὐδὲν αὐτῶν ἀπορρίπτεται· διότι τὸ μὲν λίπος ἀναλύεται, τὰ δὲ δέρματα πωλοῦνται εἰς τοὺς κατασκευαστὰς τῶν χειροκτιῶν, τὰ δὲ ὅσα χρησιμεύουσιν ἐξαιρέτως πρὸς πίανσιν τῆς γῆς.

Εἰς τὴν Γερμανίαν, τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, τὸ Βυέλπι Ἀκρωτήριον καὶ ἄλλας χώρας, μεταχειρίζονται τὸ λίπος τοῦ κυνὸς εἰς ὅσα πάθη οἱ καθ' ἡμᾶς ἱατροὶ διορίζουσι τὸ ἔλαιον τοῦ ἡπατος τοῦ ἀντακίως (μουρούνας).

Ἡ βιομηχανία μεταχειρίζεται τὰ ὅσα κατὰ πολλοὺς τρόπους· ἐξ αὐτῶν κατασκευάζεται βαφή τις μέλαινα (noir animal), βραζόμενα δὲ διδουσι τὴν πικτήν (gélatine) ἧς ἔχουσι χρεῖαν οἱ βραβεῖ καὶ οἱ κατασκευασταὶ βελούδων καὶ ἄλλων καλῶν ὑφασμάτων· ἐξ αὐτῶν ἐξάγεται καὶ τὸ λίπος, λευκὸν μὲν ὅταν τὰ ὅσα ἦναι ἔτι νεωπά, φαιὸν δὲ ὅταν προέρχεται ἐκ παλαιῶν ὀστέων πρὸς κείρου πολλοῦ συνηγμένων.

Οἱ τερνευταὶ κατασκευάζουσιν ἐξ αὐτῶν ἄπειρα πράγματα· λαβὰς ψηκτριδῶν διὰ τοὺς ὀδόντας καὶ τοὺς ὄνυχας, μαχαιρίων, ριπιδίων, κ.τ.λ. πρὸς δὲ κτένια, μύστρα (κοχλιάριον), κομβία κ.τ.λ. Γίνεται δ' ἐξ αὐτῶν μέγα ἐμπόριον· τῷ 1867 ἡ Ἀγγλία εἰσήγαγε 64,000 τόννων, ὧν ἡ ἀξία προσήγγιζεν εἰς φράγκα 9,925,000· μετε-

χειρίσθη δὲ καὶ ἐκ τῶν ἰδίων ὀστέων 70,000 τόννων, ἐχόντων ἀξίαν 10,875,000 φράγκων τοῦλάχιστον.

## Στατιστικὴ.

Ἀπὸ τοῦ 1864—1873 ἐγένοντο ἐν Ἑλλάδι 89,329 γάμοι· ἦτοι εἰς ἐπὶ 154 κατοίκων, 410, 444 γεννήσεις, μία ἐπὶ 33.70 καὶ 307,286 θάνατοι, εἰς ἐπὶ 45.08. Μέσος ὄρος κατ' ἔτος γάμοι 8,923, γεννήσεις 41,044 καὶ θάνατοι 30,728. Πλεόνασμα γεννήσεων 10,314.

Τούτων 7,655 γάμοι ἐγένοντο μεταξὺ νέων καὶ παρθένων, 369 μεταξὺ χήρων καὶ χηρῶν, 604 μεταξὺ χήρων καὶ νεανίδων καὶ 355 μεταξὺ χήρων καὶ νέων. Οἱ πλείονες τῶν γάμων γίνονται κατὰ τὸν ὀκτώβριον, νοέμβριον καὶ ἰανουάριον. Ἐπὶ τῶν γεννήσεων ὁ μέσος ὄρος κατ' ἔτος εἶναι 21,565 ἀρρένων καὶ 19,479 θηλέων. Αἱ περισσότεραι γεννήσεις γίνονται τὸν Ἰανουάριον, Φεβρουάριον καὶ Νοέμβριον. Θάνατοι συμβαίνουσι κατ' ἔτος 16,216 ἀνδρῶν καὶ 14,514 γυναικῶν. Κατὰ μέσον ὄρον ἀποθνήσκουσι κατ' ἔτος 3,502 εἰς ἡλικίαν 70—100 ἐτῶν, 47 ἀπὸ 400—105, 27 ἀπὸ 105—110 καὶ 14 ἀπὸ 110 καὶ ἄνω. Οἱ θάνατοι εἶναι συχνότεροι τὸν δεκέμβριον, ἰανουάριον καὶ αὐγούστον.

## Ἡ ΤΙΜΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΕΝ ΕΥΡΩΠῃ.

Ἡ δημοπρασία τῶν βιβλίων τοῦ Κ. Διδότου δὲν ἐπερατώθη εἰμὴ τὴν 15ην τοῦ Ἰουνίου 1878. Ἀπὸ τὴν τιμὴν τινῶν ἐκ τῶν πολυτιμοτάτων βιβλίων, καταφαίνεται ἡ βιβλιομανία τοῦ σημερινοῦ αἰῶνος. Μολονότι ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γερμανία ἀπέσειλαν καλοὺς βιβλιογνώμονας, δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀγοράσωσι τὰ πολυτιμότερα βιβλία, ἔντυπα καὶ χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα πρόθεσιν εἶχον οἱ Γάλλοι νὰ διατηρήσωσιν ἐν Γαλλίᾳ. Τὸ ὠραιότερον χειρόγραφον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ, ἦτο «Χρονικὰ τῆς Νορμανδίας», ὠραῖον χειρόγραφον τοῦ 11<sup>ου</sup> αἰῶνος μετὰ 15 μεγάλων μικρογραφιῶν, τῆς μάχης τοῦ Hastings, τῆς στέφως Βιλλέλμου τοῦ κατακτητοῦ, κ.τ.λ. Τοῦτο ἠγοράσθη ἀπὸ τοῦ κ. Morgand καὶ Fatout ἀντὶ φρ. 51,000. Τὰ χρονικὰ τῶν ἀρχαίων βασιλέων καὶ δουκῶν τῆς Βουργουνδίας ἐπωλήθησαν ἀντὶ φρ. 20,500. Ὁραῖον χειρόγραφον τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Ῥόδου (Roman de la Rose) μετὰ δύο μεγάλων καὶ ἐξήκοντα ὀκτώ μικρογραφιῶν, ἠγόρασεν ὁ ἐν Λονδίῳ γνωστός βιβλιοπώλης Quaritch ἀντὶ φρ. 9,600. Ἐτερον χειρόγραφον τοῦ 17<sup>ου</sup> αἰῶνος μετὰ ἑνδεκα μικρογραφιῶν ἐπωλήθη ἀντὶ φρ. 20,000. «Τὸ βιβλίον τῶν τριῶν ἡλικιῶν» ἠγόρασεν ἕτερος ἀντὶ







χέει ἐν δάκρυ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ αἰοιδίου διδασκάλου.

— Ἐξεδόθησαν ἐν Ἀθήναις τρία περιοδικὰ ἐν ἱατρικῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Γαληνὸς» συντασσόμενον ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ ἄλλων ἱατρῶν καὶ δύο ποιήματα ὁ «Παρθενῶν» καὶ αἱ «Μοῦσαι», ὁμώνυμον τῷ Συλλόγῳ ὑφ' οὗ ἐκδίδεται.

— Ἐν Ἀθήναις συνέστη ἑσχάτως Σύλλογος Θεολογικὸς ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἀπόστολος Παῦλος», σκοπῶν τὴν μόρφωσιν τῶν χριστιανικῶν ἠθῶν τοῦ λαοῦ, τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ κλήρου καὶ τὸ ἐν γένει μεγαλεῖον τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπίσης συνέστη ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἐμποροβιομηχανικὸς Σύνδεσμος», σύλλογος ἐμπόρων καὶ βιομηχάνων.

— Μετ' εὐχαριστήσεως μανθάνομεν ὅτι ὁ κ. Γεώργιος βέης Ἀριστάρχης, ὑπασιπστής τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου ἐξελέγη μέλος τῆς ἐν Βιέννῃ ζωολογικῆς καὶ βοτανικῆς Ἀκαδημίας διὰ τὰς μέχρι τοῦδε ἐμβριθεῖς καὶ σπουδαιότατας αὐτοῦ περὶ τὴν βοτανικὴν παρὰ τοῖς ἀνατολικῶς λαοῖς μελέτας.

— Ἐν Ἀγγλίᾳ δημοτικὰ σχολεῖα εἶναι 15, 187, εἰς ἃ φοιτῶσι περίπου 3 1/2 ἑκατομ. παῖδες. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐχόντων πτυχίον δημοδιδασκάλου ἀνέρχεται εἰς 35,000.

— Ἡ ἐξώρυξις τοῦ χρυσοῦ ἐν Ῥωσίᾳ ἔλαβε σπουδαίαν ἀνάπτυξιν. Ἐσχάτως εἰς τὰ Οὐράλια ὄρη ἀνεκαλύφθησαν κοιτάσματα περιέχοντα κόνιν χρυσοῦ μεγάλης ποσοτήτος. Ὁ διοικητὴς τοῦ Ὑ-ενισσίσκ ἀγγέλλει ὅτι ἐμπορὰς τις εὔρεν ἐν τῷ χρυσορυχείῳ αὐτοῦ παρὰ τὸ χωρίον Μοντζυζίνζ ὄγκον χρυσοῦ ζυγίζοντα 145 λίτρας, ἀξίας δὲ 90,000 ρούβλιων. Ἐν Φιλανδία ἀνεκαλύφθησαν ἐπίσης νέα χρυσοφόρα στρώματα. Ἐν γένει ὁ ἐν Ῥωσίᾳ ἐξορυσσόμενος χρυσὸς ἰσοδυναμεῖ πρὸς 50 καὶ πλέον ἑκατομ. ρούβλια.

— Τὸ μαρμάρινον ἄγαλμα τὸ κατασκευασθὲν ὑπὸ τοῦ Μοντεβέρ καὶ παριστῶν τὸν Senner, τὸν περίφημον ἀγγλὸν ἱατρὸν ἐκτεθειμένον ἐν τῇ ἐκθέσει, ἠγοράσθη ὑπὸ τῆς δουκίσσης de Gulliera ἀντὶ 80,000 λιρῶν ἢ δούκισσα προτίθεται νὰ δωρήσῃ αὐτὸ τῷ νοσοκομείῳ τῆς Γενεύης.

— Ὁ ὑπουργὸς τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως τῆς Γαλλίας διὰ διατάγματος τῆς 20 ἰανουαρίου 1879 ἔδωκε διπλώματα εἰς τοὺς τελειοφοίτους τῆς σχολῆς τῶν ἀνατολικῶν σχολῶν τῷ κ. Ποινιὸν διὰ τὴν ἀραβικὴν, περσικὴν καὶ τουρκικὴν, τοῖς δὲ κ. κ. Περρουσσῶ Λογκβίλ καὶ Βισιὲ διὰ τὴν τουρκικὴν.

— Ἐσχάτως ἐξεδόθη σύγγραμμα ὑπὸ τοῦ κ. Βερῶς, μέλους τῆς γεωγραφικῆς ἑταιρίας τῶν Παρισίων, περιγράφων τ' ἀποτελέσματα ἐκδρομῆς γενομένης, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ μεγάλου δου-

κὸς Νικολάου πρὸς διαχάραξιν τῆς μεταξὺ Ὀρεμβούρ πρὸς τὸ Γεσκίν σιδηροδρομικῆς ὁδοῦ. Τὸ μῆκος τῆς γραμμῆς ἐστὶ 1740 χιλιομέτρων, αἱ δὲ πρὸς κατασκευὴν ἐργασίαι ὀλίγον δαπανηραὶ συγκριτικῶς πρὸς τὴν στρατηγικὴν καὶ ἐμπορικὴν τῆς ὁδοῦ σπουδαιότητα.

— Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς Γερμανικῆς τινος ἐφημερίδος ἐν διαστήματι δύο ἐτῶν ἐφονεύθησαν ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας ἕνεκα φυσιολογικῶν δοκιμῶν 56,000 ζῶα, δηλ. 26,000 κυνῶν, 15,000 γαλῶν, 10,000 κουνιῶν καὶ 5,000 μεγάλων μαστοφόρων.

— Αἱ ὁδοὶ τοῦ Λονδίνου φωτίζονται διὰ 400, 000 στομίων ἀερίου (bees de gaz), καίωντων 122,000 κυβικὰ μέτρα καθ' ἡμερονύκτιον, πρὸς 4 σελίνια καὶ ἡμισυ τοὺς χιλίους κυβικοὺς ἀγγλικοὺς πόδας.

— Ἀπὸ τῆς 18/30 ἰανουαρίου ἤρξατο ἐκδιδόμενη ἐν Ἀθήναις γαλλικὴ ἐφημερίς ὑπὸ τὸν τίτλον Journal d'Athènes (ἐφημερίς τῶν Ἀθηναίων).

— Ὁ ἐλλόγιμος κληρικὸς καὶ ἀριστος θεολόγος Ἰωσήφ Σπένσερ καταπλεῖ προσεχῶς εἰς Κύπρον ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑταιρίας ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου. Κομίζει δὲ ἐλληνικὰ καὶ ἀγγλικὰ γράμματα παρὰ τοῦ ἐπισκόπου Λιγκολνίας πρὸς τὸν Ἑλληνα Ἀρχιεπίσκοπον τῆς νήσου καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπους.

— Τὸ ἐν Ἀγγλίᾳ γενικὸν ἐπιτελεῖον, ἀσχολούμενον ἀπὸ τινος χρόνου εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ἱστορίας τοῦ Ῥωσο-τουρκικοῦ πολέμου, ἐκδίδει μετ' ὀλίγον τὸ πρῶτον τεῦχος αὐτῆς. Περὶ τῶν ἀπωλειῶν αἱ ὑπέστησαν οἱ Ῥῶσοι ἐν Ἑυρώπῃ, ἀξιοὶ μνείας εἶναι οἱ ἐξῆς ἀριθμοί. Ἐν τῇ Ἰλλυρικῇ χερσονήσῳ ἐτάφησαν ἐν συνόλῳ 129,179 ἐκ δὲ τῶν 120,950 οἵτινες ἀπεσάλησαν εἰς Ῥωσίαν ὡς τραυματίαι καὶ ἀσθενούντες, ἐτελεύτησιν 42,950. Κατεστράφησαν λοιπὸν 172,400 Ῥῶσοι, πλὴν τῶν παθόντων ἐν Ἀσίᾳ, ὧν ὁ ἀριθμὸς εἶναι ἀγνωστος.

— Εἰς 72,583 λίρας συνεποσώθησαν αἱ χρηματικαὶ προσφοραὶ εἰς τὴν ἑταιρίαν τῆς Βρυθῶς ἡμισελήνου. Ἐξ Ἰνδικῆς ἐστάλησαν 26,880 λίρας, ἐκ Τουρκίας ἐστάλησαν 12,587, ἐξ Αὐστρουγγαρίας 9,495, καὶ ἐξ Αἰγύπτου 6,750.

— Κατὰ τὴν ἐπίσημον στατιστικὴν τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς Γαλλίας τὰ καταστήματα, ἐν οἷς πωλοῦσι φαγητὰ ἢ ποτὰ, ἢ τοὶ οἶνοπωλεῖα, κερνεῖα, ξενοδοχεῖα κ.τ.λ. ἀνέρχονται καθ' ὅλην τὴν Γαλλίαν εἰς 398,237.

— Ἐν Παρισίοις τῷ 1871 ἔφαγον 2,640 ἴππους, 148 ὄνους καὶ 30 ἡμιόνους· τῷ 1873 ἴππους μὲν 5,100, ὄνους 518 καὶ 60 ἡμιόνους.

Ἄριθ. 738.

### ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ.

#### ΝΙΚΟΔΗΜΕΙΟΣ ΛΓΩΝ.

Ὁ γεραρὸς ναύαρχος Κωνσταντῖνος Νικόδημος θέλων διὰ βιβλίων καταλλήλων, τὸ μὲν νὰ διεγείρῃ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ λαοῦ πρὸς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς πρακτικὰς τέχνας, τὸ δὲ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν διάδοσιν ἠθικῶν γνώσεων παρὰ τῷ λαῷ καὶ τῇ μαθητιώσῃ ἀπαλῇ ἡλικίᾳ, κατέστησεν ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Διδακταλικοῦ Συλλόγου, εἰς τὴν ἀνέθηκε καὶ τὴν κρίσιν, ἀγῶνα συγγραφῆς τριῶν βιβλίων, ὅν καὶ πάλιν προκηρύττει ὁ Σύλλογος ἐπὶ τοῖς ἐξῆς ἔροις.

Ἄρθρ. 1. — Ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ δεόν νὰ περιληφῶσι τὰ σπουδαιότερα καὶ διδασκτικώτερα ἐκ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν (γεωλογίας, ζωολογίας, βοτανικῆς, ὄρυκτολογίας, μετεωρολογίας καὶ ἀστρονομίας).

Ἄρθρ. 2. — Ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ αἱ χρησιμώτεραι γνώσεις τῆς γεωργίας, κτηνοτροφίας καὶ βιομηχανίας.

Ἄρθρ. 3. — Ἐν τῷ τρίτῳ αἱ θεμελιωδέστεραι ἠθικαὶ γνώσεις, ἧσι τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς τὸν πλησίον, πρὸς τὴν οἰκογένειαν, πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν.

Ἄρθρ. 4. — Τὰ βιβλία ἀνάγκη νὰ γραφῶσι καλῶς ἐν γλώσσῃ καθαρουούσῃ, ὁμαλῇ καὶ ἀπλῇ, ὥστε νὰ ὦσι καταληπτὰ καὶ εἰς τοὺς πολλοὺς καὶ εἰς τοὺς μαθητεύοντας παῖδας.

Ἄρθρ. 5. — Ἐκαστον τῶν βιβλίων τυπούμενον νὰ πληροῖ πέντε ἕως ἑξ τυπογραφικὰ φύλλα εἰς 8ον.

Ἄρθρ. 6. — Οἱ διαγωνισθησόμενοι ὀφείλουσι νὰ πέμψωσιν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ Διδακταλικοῦ Συλλόγου τὰ χειρόγραφα αὐτῶν μέχρι τῆς 4 Δεκεμβρίου 1879.

Ἄρθρ. 7. — Ἐκάστῳ τῶν βραβευθησομένων βιβλίων τὸ ἄθλον ἔσται πεντακοσιδραχμον.

Ἄρθρ. — 8. Τὰ χειρόγραφα κατατίθενται εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Συλλόγου, μὴ δικαιομένου τοῦ συγγραφέως ν' ἀναλάβῃ ταῦτα.

Ἄρθρ. 9. — Τὸ βραβευθησόμενον πόνημα ἔσται κτῆμα τοῦ συγγραφέως ὀφείλοντος ὅταν τοῦτο τυπωθῇ, νὰ δωρήσῃται τῷ Συλλόγῳ ἑκατὸν (100) ἀντίτυπα.

Ἄρθρ. 10. — Ἡ κρίσις ἀναγνωσθήσεται τῇ 30 ἰανουαρίου 1880.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Δεκεμβρίου 1878.

Ὁ Πρόεδρος.

Δ. Γ. ΠΕΤΡΙΑΗΣ.

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

Π. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ.

#### ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ.

4. *Χλωρίς*. Ἐκδίδεται κατὰ μῆνα. Τόμος Α'. Ἔτος Α'. Τεῦχος Β'. Μῆν Φεβρουάριος 1879. Ἐν Κων/πόλει, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Α. Κορομηλά, 1879. 4ον σ. 25—48. Περιεχόμενα: Ὁ Κ. Βάδδινγκτον καὶ ὁ ἐν Γαλλίᾳ φιλελληνισμὸς ὑπὸ Ἐλευθερίου Θωμᾶ.—Ὀλίγα περὶ βιομηχανίας ὑπὸ—Ἡ ναυτικὴ πυξὶς κατὰ τὸν μεσαῖωνα ὑπὸ Γεωργίου Ἀριστάρχου.—Ἡ Χλωρίς ὑπὸ Κ. Χ. Μεταξᾶ.—Ἡ θαλαμηπόλος τῆς θείας μου μετάφρασις ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπὸ Π. Καβάφη.—Συνταγὴ ἀλάνθαστος.—Τὰ ἐπισκεπτήρια.—Ἀλήθειαι.—Εἰς ἐν δάκρυ.—Σύμμικτα.—Ἡ τιμὴ τῶν βιβλίων ἐν Ἑυρώπῃ.—Πάρεργα.—Δημῶδεις παροιμίαι.—Οἰκτικὴ Οἰκονομία.—Φύρδην Μίγδην.

5. *Οἱ Φαραριῶται*. Ἱστορικὴ πραγματεία. Συνέταξεν Ἐλευθέριος Θωμᾶς. Ἐν Κων/πόλει 1878, 8ον σ. 1—44. Πωλεῖται ἀντὶ 2 φρ. ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῶν ἀδελφῶν Δεπάστα.

6. *Πλάτων*. Σύγγραμμα περιοδικῶν παιδαγωγικῶν καὶ φιλολογικῶν ἐκδιδόμενον κατὰ μῆνα. [Ἑλληνικὸς Διδακταλικὸς Σύλλογος]. Τόμος Α'. Τεῦχος Γ'. Ἰανουάριος 1879. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου ὁ «Ἀριστοτέλης» 1879, 8ον, σ. 73—104. Περιεχόμενα: Περὶ τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἀγγλίᾳ.—Περὶ τῆς ἀξίας τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδῶν ὑπὸ τοῦ διδάκτορος Karl Oppel, μετάφρασις Χ. Πούλιου.—Περὶ τῆς σχέσεως τῆς πολιτείας πρὸς τὴν τοῦ λαοῦ παιδείαν ὑπὸ Ἐβέρτου.—Ἀνεκδοτὰ ἐπιστολαὶ δύο διδασκάλων ὑπὸ Π. Π. Οἰκονομοῦ.—Ὀδηγὸς διδασκάλων κατὰ τὸν Kehr ὑπὸ Ε. Γαλάνη.—Γενικά τινα παραγγέλματα πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ παιδαγωγούς κατὰ τὸν P. Braun ὑπὸ Μ. Γκιόλμα.—Πρέπει ἐνωρὶς νὰ ποιῶμεν λόγον περὶ τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς παῖδας.—Εἰς τίνα σχέσιν κεῖται ἡ ἐν τῇ καθομιλουμένῃ ἐκθεσις ἰδεῶν πρὸς τὰ ἄλλα γυμνασιακὰ μαθήματα ὑπὸ Ε. Γαλάνη.—Δημοσία ἐκπαιδεύσις ἐν Σαξωνίᾳ, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ. Βιβλιοκρισίαι.—Εἰδήσεις.—Δωρεαὶ βιβλίων.

7. *Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς* πολιτειογρα-



φικόν, ἔμπορικόν καὶ φιλολογικόν τοῦ ἔτους 1879, ὑπὸ Π. Θωμᾶ καὶ Α. Παλαιολόγου. Ἔτος Α'. ἐν Κων/πόλει 1879, τύποις Βουτυρᾶ καὶ Σας. 8ον, σ. α—μδ καὶ 1—460. Τιμᾶται ἐν τῇ πρωτευούσῃ φρ. 5' ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ ἐξωτερικὸν φρ. 6.

8. *Ἑλληνικὸς Σύλλογος Ἐρμῆς*. Σύγγραμμα περιοδικὸν ἐκδιδόμενον κατὰ μῆνα. Ἔτος Α'. Ἀριθμὸς Γ'. Δεκέμβριος 1878. Ἐν Κων/πόλει, ἐκ τοῦ τυπογραφείου δ' «Παράδεισος» 1878. 8ον, σ. 65—96 Περιεχόμενα: Ἡ ἐν Κων/πόλει Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολὴ ἀνάγνωσμα Ἀλ. Πέτρου ἀναγνωσθὲν ἐν τῇ ΚΟ'. συνεδριάσει τοῦ Συλλόγου (συνέχεια).—Ὁ Καλίθανος, συνέχεια τῆς τρικυμίας τοῦ Σαιζπήρου, δρᾶμα ὑπὸ Ἐρνέστου Ῥενάν, μεταφράσις Ε. Νοτάρη.—Ἱστορία τοῦ Ἀνατολικοῦ πολέμου (ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ὑπὸ Α. Χ. Στεφοπούλου καὶ Κ. Δ. Κοσταράκη).—Μυστικὴ Ἀστυνομία ἢ Ῥαδιουργία καὶ Ἐρωσ, μυθιστορία ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπὸ Α. Χ. Στεφοπούλου.—Ἀστεία καὶ ἀνέκδοτα.—Ποιήσεις: Ἀπόσπασμα ἐκ τῶν ἑρωτικῶν λειψάνων Παυλίνα, Ἑλένη, ὑπὸ Α. Παράσχου.—Τῇ ἀδελφῇ μου, ὑπὸ Ε. Γ. Ζαλοκώστα.—Δύσις αἰνίγματος Β'.

## ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ.

### ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Ἐχων ἡμ. 28. Ἡ ἡμ. ἔχει ὥρ. 11 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 13.

- 13 1 Π. Τρύφωνος μάρτυρος.  
Σ. τελ. τέτ. ὥρ. 8. λ. 30. μ. μ.  
14 2 Π. Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Α.  
15 3 Σ. Τῶν κεκοιμ. Συμ. τοῦ Θεοῦ. καὶ Ἄννης προφ.  
16 4 Κ. Τῆς Ἀποκρέω. Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου.  
17 5 Δ. Ἀγάθης μάρτυρος.  
18 6 Τ. Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Α.  
19 7 Τ. Παρθενίου ἐπισκ. Αζμψάκου καὶ Δουκᾶ ὄσ.  
20 8 Π. Θεοδώρου μεγαλομ. καὶ Ζαχαρίου προφ.  
21 9 Π. Νικηφόρου μάρτυρος.  
Ν. Σ. ὥρ. 5. λ. 59. π. μ.

### ΜΑΡΤΙΟΣ.

- 1 17 Σ. Θεοδώρου τοῦ Τύρ. καὶ Πουλχερίας τῆς βασ.  
Σ. Πρωτ. τέτ. ὥρ. 9. λ. 33. π. μ.  
2 18 Κ. Τῆς Ὁρθοδοξίας. Λέοντος Πάπα Ῥώμης  
3 19 Δ. Ἀρχιππου τοῦ ἀποστόλου.  
4 20 Τ. Λέοντος ἐπισκ. Κατάνης.  
5 21 Τ. Τιμοθέου καὶ Εὐσταθίου ἐπισκ. Ἀντιοχ.  
6 22 Π. Ἡ εὐρ. τῶν λειψ. τῶν ἐν τοῖς Εὐγενίου μαρτ.  
7 23 Π. Πολυκάρπου ἐπισκ. Σμύρνης.

- 8 24 Σ. Ἡ α' καὶ β' εὐρ. τῆς τιμίας κεφ. τοῦ Προδρόμ.  
Πανσ. ὥρ. 3. λ. 6. μ. μ.  
9 25 Κ. Γρηγορίου ἀρχιεπ. Θεσσαλον. τοῦ Παλαμᾶ.  
10 26 Δ. Πορφυρίου ἐπισκ. Γάζης καὶ Φωτεινῆς.  
11 27 Τ. Προκοπίου τοῦ Δεκαπολίτου.  
12 28 Τ. Βασιλείου τοῦ ὁμολογητοῦ.

## ΔΥΣΙΣ ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Α'.

Ἀκάτιον — ἶον — ὄν.

## ΑΙΝΙΓΜΑ

Β'.

Τὸ ὄνομά μου, ἂν καὶ ἓνα, διπλῆν ἔχει προφοράν.  
γένος κ' ἔννοϊαν ἀλλάσσει εἰς τοῦ τόνου τὴν φοράν.  
Ὄξυτόνως μὲ προφέρεις, γένους εἶμ' ἀρσενικοῦ·  
ἐὰν δὲ παροξύτόνως, εἶμαι γένους θηλυκοῦ.  
Ὡς ὀξύτονον δὲ πάλιν εἶμαι εἰδὸς τι τροφῆς,  
παροξύτονον δὲ εἶμαι μέρος τι ἐπὶ τῆς γῆς.

## Ἀλληλογραφία τῆς Χλωρίδος

Καν Α. Κ.—Κων/πολιν. Ὅτε οἱ Τούρκοι κατέλαβον τὴν Κων/πολιν, ἐποίησαν, ὡς γνωστὸν, τοὺς λογαριασμούς των διὰ πετραδίων ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἐχάραττον αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τινος ξύλου «ῤαμποῦσι» καλουμένου· ἐκ τοῦ ξύλου δὲ τούτου ἐπήγασεν ἡ παροιμία «γραμματικὸς μὲ τὸ ῤαμποῦσι» λεγομένη ἐπὶ τῶν ἀγραμμάτων καὶ ἀναριθμητῶν.

κ. Ι. Ν.—Κων/πολιν. Πρῶτη ἀγγλικὴ ἐφημερίς ἦν τὰ «Ἑβδομαδιαία Νέα (The Weehly Newe). Ταύτης τὸ πρῶτον φύλλον ἐξεδόθη τὴν 25 Μαΐου 1622· ἐκδότης δὲ ἦ συντάκτης αὐτῆς ἦν ὁ Ναθαναὴλ Butter.

κ. Α. Μ.—Κων/πολιν. Μετὰ λύπης δὲν δυνάμεθα νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν διατριβὴν σας.

κ. Δ. Ι. Κ.—Φιλιππούπολιν. Ἀνυπομόνως περιμένομεν τὴν ὑποσχεθεῖσαν διατριβὴν.

κ. Ν. Σ.—Κων/πολιν. Τὰ ὀνόματα τῶν λυτῶν τῶν αἰνιγμάτων δὲν δημοσιεύονται.

κ. Χ. Π.—Ἀϊδίνιον. Σὰς παρακαλοῦμεν ὅπως ὦσον τὸ δυνατόν, τάχιστα φροντίσητε περὶ τῆς εἰσπράξεως καὶ ἀποστολῆς τῶν συνδρομῶν.

κ. Λ \* \* Ἡ Χλωρίς δὲν δημοσιεύει πολιτικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ἄρθρα.

κ. Ν. Ζ.—Ἀδριανούπολιν. Ἀναμένομεν ταχεῖαν ἀπάντησιν.